

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 400 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De nieuwe Internationale Overeenkomst betreffende het Goederenvervoer per Spoorweg (C.I.M.) van 25 oktober 1952 (2 slot)

Titel III.

Aansprakelijkheid. — Uit het vervoer voortspuitende rechtsvorderingen.

Hoofdstuk I.

Aansprakelijkheid.

Artikel 26. — Gemeenschappelijke aansprakelijkheid der spoorwegen.

Behoudens stilistische wijziging weze bij dit artikel opgemerkt dat het derde § volledig werd geschrapt om in eenklank te zijn met de bepaling van artikel 16, § 2, waarbij nu door de aan huis bestelling van het goed, conform de nationale wetten en reglementen, de aflevering pas als uitgevoerd wordt geacht op het ogenblik van de bezorging.

Deze schrapping werd voorgesteld onder nr. 109 door België, Frankrijk, Zwitserland en Tsjechoslovakië wegens tegenstrijdigheid tussen § 1 en § 3.

Inderdaad conform dit § 3 eindigde de aansprakelijkheid van de spoorweg ontstaan op grond van de C.I.M. op het station van bestemming aangegeven in de vrachtbrief, ook dan wanneer de afzender een andere plaats van bestemming had aangewezen, dan wanneer § 1 de spoorweg aansprakelijk stelt voor de volbrenging van het vervoer op het gehele traject tot aan de aflevering (44).

Artikel 27. — Omvang der aansprakelijkheid.

De artikelen 27 en 28 werden opnieuw geordend.

In artikel 27 worden de bepalingen opgenomen betreffende de omvang der aansprakelijkheid in geval van verlies, beschadiging of vertraging van de zending, terwijl in artikel 28 de bepalingen zijn ondergebracht die betrekking hebben op de bewijslast.

In § 1 van artikel 27 wordt duidelijk het principie geponeerd van de aansprakelijkheid van de spoorweg, die bestaat te rekenen van af het ogenblik van de aanneming van het goed ten vervoer tot op het ogenblik van de aflevering conform artikel 16.

In § 2 worden de bevrijdende oorzaken van de verantwoordelijkheid samengebracht en er wordt geen

onderscheid meer gemaakt tussen verlies of beschadiging van de zending en vertraging. Het oude § 3 is mede verwerkt in § 2. De zelfde termen worden er overgenomen en het begrip overmacht waarvan vroeger spraak was is weggelaten.

Inderdaad deze bepaling luidt : « De spoorweg is van deze aansprakelijkheid ontslagen indien de overschrijding van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging veroorzaakt is door de schuld van de rechthebbende, door een door deze gegeven order, welke niet aan de schuld van de spoorweg is te wijten, door eigen gebrek van het goed (inwendig bederf, vermindering, enz.) of door omstandigheden welke de spoorweg niet vermijden en welker gevolgen hij niet verhelpen kon. »

De gelijkschakeling van vertraging met verlies of beschadiging werd aangenomen op voorstel van België, Zwitserland en Tsjechoslovakië.

Deze vereenvoudiging bracht verder een nieuwe omschrijving van het begrip « overmacht », zonder dat dit nochtans een principiële wijziging voor gevolg had.

« Si cette nouvelle définition a été adoptée en lieu et place de la « force majeure », on n'a pas méconnu pour autant que tous les éléments caractéristiques rangés par la doctrine et la jurisprudence sous la notion « force majeure » ne sont pas couverts par la nouvelle formule.

» Celle-ci ne précise notamment pas qu'il doit s'agir d'un fait extérieur, c'est à dire, qui n'a pas sa source dans l'exploitation même. Mais il n'était pas dans les intentions de la conférence de révision de vouloir, par la formation proposée, modifier au fond les principes actuels de la responsabilité.

» Cependant, elle n'a pas jugé indispensable que la nouvelle formule précise encore que les circonstances que le chemin de fer ne peut pas éviter et aux conséquences desquelles il ne peut pas obvier, doivent provenir de l'extérieur, notamment parce que de telles circonstances, qui trouvent leur origine dans l'exploitation du chemin de fer, peuvent en général être évitées par lui et parce qu'il peut obvier à leurs conséquences. » (45).

Zoals voorheen behoort het aan de bevoegde rechtbanken het begrip « overmacht » te verklaren en toe te passen.

In § 3 worden de bevrijdende oorzaken die vroeger in artikel 28 waren opgesomd ondergebracht, dit is bij schade uit bepaalde oorzaken ontstaan, zodat artikel 27 het basis-artikel vormt van de aansprakelijkheid.

Naar deze oorzaken refereert naar verder, voor wat betreft de bewijslast, artikel 28, § 2.

Het vermoeden dat in § 4 was opgenomen betreffende gedeeltelijk verlies of schade van een bij wagenlading verzonden goed zonder overlading, wordt afzonderlijk in artikel 29 behandeld, om reden dat dit vermoeden niet paste in het raam van artikel 27 dat alleen spreekt over de omvang der aansprakelijkheid.

Artikel 28. — *Bewijslast.*

In een § 1 van dit artikel wordt het principe vastgelegd dat de spoorweg moet aanvoeren dat de overschrijding van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging door een der in artikel 27, § 2, bedoelde feiten is veroorzaakt.

Dit principe is slechts de weergave van de algemene rechtsregel, dat deze die een rechtsfeit inroepert er het bewijs moet van leveren.

Het poneren van dit principe als inleiding aan dit artikel is nochtans niet overbodig vermits § 2 (het voormalig § 2 van artikel 28 duidelijker geformuleerd) bepaalt, dat, wanneer de spoorweg bewijst, gelet op de feitelijke omstandigheden, dat het verlies of de beschadiging door een of meer der in artikel 27, § 3, bedoelde gevaren is kunnen ontstaan, het verlies of de beschadiging vermoedt wordt daardoor te zijn ontstaan.

De rechthebbende behoudt evenwel het recht te bewijzen dat de schade niet, geheel of gedeeltelijk, door een der gevaren is ontstaan.

Dit vermoeden strekt zich niet uit tot het geval bedoeld in artikel 27, § 3, letter a), wanneer zich een buitengewoon groot tekort of een verlies van colli voordoet. Vroeger was alleen spraak « van buitengewoon tekort ».

Onder nummer 123 had de Internationale Kamer van Koophandel voorgesteld in artikel 28, § 2, een aanvullende bepaling in te lassen met volgende inhoud: « Même si le dommage résulte d'une des causes citées au § 1er (thans artikel 27, § 3), le transporteur reste responsable si l'ayant droit prouve qu'il y a eu faute du dit transporteur. »

In ondergeschikte orde werd door Denemarken volgende tekst voorgedragen: « Lorsque dans un cas de dommage, à côté des causes d'exonération susmentionnées, il existe encore une faute du chemin de fer, celui-ci peut être rendu totalement ou partiellement responsable suivant le degré de la faute. »

Dergelijke bepaling vindt haar weerga in § 83 van de Duitse Eisenbahn Verkehrs Verordnung.

Dit voorstel komt neer op de vraag of bij bewezen schuld in hoofde van de spoorweg het vermoeden van artikel 28, § 2, al dan niet kan worden ingeroepen.

Zoals reeds werd aanvaard op de tweede Herzienings Conferentie, dient te worden voorgehouden dat in die omstandigheden het vermoeden wegvalt en de regels van het gemeen recht weer toepassing vinden ⁽⁴⁶⁾.

Natuurlijk dient het causaal verband tussen de schuld van de spoorweg en de schade te worden bewezen.

Ingeval de schade moet worden toegeschreven én aan een schuld van de spoorweg én aan een van de oorzaken opgesomd in artikel 27, § 3, dan geldt de samenloop van schulden, die conform de nationale wet moeten worden beoordeeld ⁽⁴⁷⁾.

De meerderheid van het deskundig comité van de Vde Herzieningsconferentie was van oordeel dat de voorgestelde wijziging overbodig was en het niet paste in de C.I.M. aan gevalsleer te doen ⁽⁴⁸⁾.

Artikel 29. — *Vermoeden in geval van wederverzending.*

De bepaling van § 1 van dit artikel is de weergave van het oude artikel 27, § 4, met aanvulling van de preciese voorwaarden waaraan het vervoer moet voldoen opdat het vermoeden zou gelden:

a) de zending moet steeds onder de bewaking van de spoorweg zijn gebleven;

b) ze moet weder verzonden zijn zoals ze op het station van wederverzending is aangekomen.

In § 2 wordt een nieuwe bepaling opgenomen, waarbij hetzelfde vermoeden geldt wanneer het aan de wederverzending voorafgaande vervoercontract niet aan de C.I.M. onderworpen was, op voorwaarde dat de C.I.M. van toepassing zou zijn geweest in geval van rechtstreekse verzending tussen het eerste station van afzending en het laatste station van bestemming.

Een dergelijke regeling bestond reeds in de Zwitserse, Oostenrijkse en Duitse Wetgeving ⁽⁴⁹⁾.

Artikel 30. — *Vermoeden van verlies van het goed. Terugvinden van verloren goed.*

Behoudens redactionele wijzigingen is deze bepaling de juiste weergave van het vroegere artikel 30.

Alvorens te handelen over het bedrag der schadevergoeding in geval van verlies van het goed (vroeger artikel 29, thans artikel 31) behandelt de nieuwe C.I.M. het vermoeden van verlies van het goed alsmede het terugvinden van het goed. Dit is logischer.

Artikel 31. — *Bedrag der schadevergoeding in geval van verlies van het goed.* (Oud artikel 29.)

Benevens tekstverbeteringen, werd het derde lid van artikel 29, dat eenvoudig verwees naar artikel 35 en 36 als overbodig weggelaten.

De artikelen 35 (thans 36) en 36 (thans 37) voorzien een hogere schadevergoeding in geval van aangifte van het belang bij de aflevering en van opzet of grove schuld van de spoorweg.

Artikel 32. — *Beperking van de aansprakelijkheid bij onderwicht.*

Enkel redactionele wijzigingen. Aan de lijst der goederen werden toegevoegd: steenkolen en cokes; verse paddestoelen en turf.

Artikel 33. — *Bedrag der schadevergoeding in geval van beschadiging van het goed.* (Oud artikel 32.)

Enkele lichte wijzigingen.

Ook hier werd de verwijzing naar de artikelen 36 en 37 als overbodig weggelaten. Aan het eerste lid wordt echter toegevoegd dat het bedrag van de ontstane waardevermindering wordt berekend uitgaande van de vergoeding die in geval van verlies bij toepassing van artikel 31 verschuldigd zou zijn, afgezien van de beperking tot 100 frank voor elk ontbrekend kg. bruto-gewicht, en door een verminderingscoëfficiënt op deze vergoeding toe te passen. Deze coëfficiënt is gelijk aan de verhouding tussen de waarde van het beschadigde goed op de plaats van bestemming en de waarde die het goed op dezelfde plaats zou gehad

hebben indien het tijdens de uitvoering van het vervoercontract niet beschadigd zou zijn geweest.

Hierdoor wordt thans duidelijk bepaald welke waarde als basis moet worden genomen voor het berekenen van de waardevermindering. Dit was een geschilpunt in rechtspraak en rechtsleer ⁽⁵⁰⁾.

Artikelen 34 en 35. — *Bedrag der schadevergoeding wegens overschrijding van de leveringstermijn. Beperking der schadevergoeding bij bepaalde tarieven.*

Met enkele stilistische wijzigingen zijn deze artikelen de weergave van de oude artikelen 33 34.

Artikel 36. — *Bedrag der schadevergoeding bij aangifte van het belang bij de aflevering.* (Oud artikel 35.)

Zoals we hoger reeds onderstreepten werden de §§ 1 en 2 opgenomen in artikel 20.

De §§ 3, 4 en 5 werden vervangen door een eenvoudige en bondige nieuwe bepaling.

Op grond van het oude § 3 kon de rechthebbende in geval van vertraging, als belang bij de aflevering was aangegeven, het dubbele van de bij artikel 33, § 1, vastgestelde bedragen, tot ten hoogste het aangegeven belang, vorderen, zonder het bewijs te moeten leveren dat uit de vertraging schade was ontstaan.

Was het bewijs van schade geleverd dan kon de schadevergoeding gaan tot ten hoogste het bedrag van het aangegeven belang.

Deze bepaling wordt zonder meer weggelaten. De vertraging wordt op gelijke voet behandeld als het verlies of de beschadiging.

De normale oplossing van het schadegeval bestaat er in de schadeloosstelling aan te passen aan de werkelijk geleden schade.

« Le manque de clarté de l'ancien article 35 a eu pour conséquence que la déclaration d'intérêt à la livraison n'a pas toujours été comprise par les usagers. Contrairement à l'ancienne rédaction, l'article 36 précise que la déclaration d'intérêt à la livraison se rapporte uniquement au remboursement du dommage supplémentaire prouvé et non à l'indemnisation ordinaire prévue par la C.I.M. » ⁽⁵¹⁾.

Artikel 37. — *Bedrag van schadevergoeding bij opzet of grove schuld van de spoorweg.* (Oud artikel 36)

Met enkele redactionele verbeteringen is dit artikel de weergave van het oude artikel 36.

Artikel 38. — *Rente van het bedrag der schadevergoeding.* (Oud artikel 37)

Geen wijziging tenzij dat de rente werd verlaagd van 6 tot 5 %.

Artikel 39. — *Terugbetaling van schadevergoeding.* (Oud artikel 38.)

Als wijziging dient enkel vermeld de weglating in het tweede lid van het artikel van « onverminderd de strafrechtelijke gevolgen » in geval van bedrog.

De Vde Herzieningsconferentie achtte het inderdaad overbodig deze vermelding te handhaven vermits de nationale wetten dit misdrijf ook zonder voorbehoud beteugelen ⁽⁵²⁾.

Artikel 40. — *Verantwoordelijkheid van de spoorweg voor zijn personeel.* (Oud artikel 39.)

Geen wijziging.

Hoofdstuk II.

Administratieve klachten. - Rechtsvorderingen, rechtspleging en verjaring.

Artikel 41. — *Administratieve klachten.* (Oud artikel 40.)

« Administratieve klachten » vervangt de vroegere term « administratieve reclames ».

Wat de inhoud betreft is dit artikel niet gewijzigd.

Artikel 42. — *Personen die bevoegd zijn tot het instellen van een rechtsvordering tegen de spoorweg.* (Oud artikel 41.)

Benevens enkele redactionele verbeteringen aan de tekst aangebracht, wordt dit artikel in overeenstemming gebracht met het nieuw artikel 22. In artikel 42, § 3, letter a, wordt aldus bepaald dat de afzender de rechtsvordering kan instellen, tot op het ogenblik dat de geadresseerde, hetzij de vrachtbrief heeft ingelost, hetzij de hem krachtens artikel 22 toekomende rechten heeft doen gelden. Het recht om deze rechtsvordering in te stellen vervalt evenwel zodra de vrachtbrief aan de overeenkomstig artikel 22, § 1, letter c), aangegeven geadresseerde is overgemaakt, of zodra deze laatste de hem krachtens artikel 16, § 3, toekomende rechten heeft doen gelden.

Artikel 43. — *Spoorwegen tegen welke de rechtsvordering kan worden ingesteld. Rechtsbevoegdheid.* (Oud artikel 42.)

Enkel redactionele wijzigingen. Laatste lid van § 3 wordt een afzonderlijk § 4, om te onderstrepen dat deze bepaling betreffende de keuze waarover de eiser beschikt tussen de aangeduide spoorwegen niet alleen op § 3 maar ook op § 1 toepasselijk is.

Artikel 44. — *Vaststelling van gedeeltelijk verlies of van beschadiging van het goed.* (Oud artikel 43.)

Enkel tekstverbeteringen.

Artikel 45. — *Vervallen van rechtsvorderingen voortvloeiende uit het vervoercontract.* (Oud artikel 44)

De vroegere § 1 bepaalde dat door de aanneming van het goed elke uit het vervoercontract voortvloeiende rechtsvordering tegen de spoorweg verviel.

Deze bepaling werd door de meerderheid van de Conferentie als te streng beschouwd om reden dat de rechthebbende niet steeds bij machte is, buiten de gevallen voorzien bij artikel 44, § 2, dadelijk de omvang van zijn recht te constateren of te staven.

Tussen de gevallen vermeld in § 2 is inderdaad geen spraak van de rechtsvorderingen in schadevergoeding ontstaan uit :

a) de niet naleving van de volgorde van verzending (artikel 5, §§ 4 en 6).

b) de schending van de voorschriften betreffende de keuze van vervoerroute of van tarieven (Artikel 10 § 6) ⁽⁵³⁾.

c) het verlies of het onjuist gebruik van de douane- of andere ambtelijke in de vrachtbrief vermelde bescheiden (Artikel 13).

d) het vervullen door de spoorweg van douane- of andere ambtelijke formaliteiten (Artikel 15).

e) het niet uitvoeren van de voorschriften van de afzender (Artikel 21).

f) het schenden van andere voorwaarden van het vervoercontract waarvoor de C.I.M. geen sanctie voorziet.

Al deze rechtsovereenkomsten waren vervallen door het in ontvangstnemen van het goed, tenzij de rechthebbende voordien een administratieve klacht indiende of een eis instelde voor de rechtbank of tenzij de spoorweg de gegrondheid van de schending erkende.

Derhalve werd billijkheidshalve § 1 als volgt gewijzigd: «Door de aanneming van het goed door de rechthebbende vervalt elke uit het vervoercontract voortvloeiende rechtsovereenkomst tegen de spoorweg wegens overschrijding van de leveringstermijn, gedeeltelijk verlies of beschadiging.»

De andere rechtsovereenkomsten voortvloeiende uit het vervoercontract zijn dus enkel aan de normale verjaringstermijn onderworpen (54).

Deze wijziging bracht automatisch de schrapping van nr. 5° van § 2 mede, betreffende de rechtsovereenkomst tot terugbetaling van betaalde bedragen of van het remboursement (55).

Verder was het nodig het § 2, 3°, letter c), aan te passen aan de wijziging aangebracht in zake het vermoeden in geval van wederverzekering. Dit geschiedde in een nieuw § 3 dat luidt: «Indien het goed onder de bij artikel 29, § 1, bedoelde voorwaarden opnieuw ten vervoer werd aangeboden, vervallen de vorderingen tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging, voortvloeiende uit het aan de voortzending voorafgaand vervoercontract, alsof het een enig contract gold.»

Zoals we hoger reeds zagen, werd § 3 van het oud artikel 44 overgebracht naar § 4 van artikel 16, in wiens raam het beter past.

Conform het advies van het voorbereidend comité zou het oude § 4 dat beschikte: «Indien een deel der in de vrachtbijlage vermelde colli bij aflevering ontbreekt, kan de rechthebbende in het artikel 16, § 1, bedoelde ontvangstbewijs met behoorlijke aanduiding van de ontbrekende colli vaststellen, dat deze hem niet zijn afgeleverd,» worden ingelast als § 3 van het nieuwe artikel 44. Doch op voorstel van Hongarije, opinerend dat deze bepaling niet alleen overbodig maar daarenboven bron van betwisting was, besliste de Conferentie § 4 volledig te schrappen (56).

Artikel 46. — *Verjaring van uit het vervoercontract voortvloeiende rechtsovereenkomst.* (Oud artikel 45.)

A. Verjaringstermijn.

1. Het oude § 1 bepaalde dat «de uit de vervoerovereenkomst voortvloeiende rechtsovereenkomst verjaart door verloop van één jaar, indien *het verschuldigd bedrag niet reeds door een erkenning, een dading of een vonnis is vastgesteld.*

Het tweede deel van deze bepaling werd geschrapt op voorstel van België, Zwitserland en Tsjechoslowakije, om reden dat, ten overstaan van § 4 waarbij voor schorsing en stuiting der verjaring de wetten en reglementen van de staat gelden waar de vordering is ingesteld, deze beschikking aanleiding gaf tot betwisting.

Men kon inderdaad de stelling verdedigen dat de oorzaken van schorsing of stuiting der verjaring door de nationale wetten worden vastgelegd. Welnu deze wetten konden b.v. bepalen dat de schuldopvordering het stuiten der verjaring voor gevolg heeft, wat onaangename gevolgen kan met zich brengen, en wat daarenboven aan § 1 slechts een beperkte draagwijdte geeft.

De door erkenning, dading of vonnis vastgestelde vordering zou dan niet door verloop van de termijn van één jaar doch door verloop van de termijn door de nationale wet bepaald verjaren.

Anderzijds kon men uit de opsomming van § 1 besluiten dat geen andere oorzaken voor stuiting of schorsing zouden bestaan, wat onjuist is (57).

Trouwens, zoals von Nànassy terecht opmerkt, is het tevens onjuist alleen van deze erkenning, dading of vonnis te gewagen in § 1, eerste lid, dat alleen de verjaringstermijn van één jaar behandelt, vermits deze rechtsfeiten ook gelden voor de verjaringstermijn van drie jaar (58) (59).

Voortaan behoort het dan aan de nationale wet de oorzaken van schorsing en stuiting der verjaring te bepalen.

Zulks geldt tevens voor § 3 dat de verjaring behandelt van de verjaring van administratieve klachten.

2. Het weze nog aangestipt dat, op voorstel van Frankrijk, de term «van de afzender» in § 1, letters a) en b), werd weggelaten om reden ook andere rechthebbenden hier eventueel een eis kunnen stellen, b.v. crediteurs (banken) waaraan de afzender zijn rechten afstond (60).

3. Met betrekking tot de nieuwe regeling in het leven geroepen door artikel 29 betreffende het vermoeden bij herverzekering werd de vraag gesteld, wanneer de rechtsovereenkomst, in te stellen op grond van het vervoercontract dat de herverzekering voorafgaat, verjaart?

Conform artikel 45, § 3, vervallen de vorderingen tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging, voortvloeiende uit het aan de voortzending voorafgaande vervoercontract, alsof het een enig contract gold.

Volgens de C.I.M. gold voor deze vorderingen de verjaringstermijn van één jaar, verjaring die conform de algemene regel begon te lopen van af de dag waarop de aflevering had plaats gehad, d.w.z. op het ogenblik dat de herverzekering geschiedde.

Deze regeling had soms voor gevolg, dat, wanneer de laatste geadresseerde bij omverwerpen van het vermoeden «*juris tantum*» in zijn vordering tot schadevergoeding wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging niet slaagde, de geadresseerde van het voorafgaande vervoercontract slechts dan in staat was een eis in te leiden, indien intussen de verjaringstermijn niet was verstreken.

Die overwerping werd reeds gemaakt tijdens de IVde Herzieningsconferentie, doch een desbetreffend voorstel werd zonder motivering afgewezen (60bis).

Op de Vde Conferentie stelde Zwitserland voor de verjaring van de vordering gesteund op het voorafgaand vervoercontract te schorsen tot over de klacht of de vordering ingeleid op grond van het laatste vervoercontract was beslist. Hiertegen werd echter aangevoerd, door de afgevaardigde van de Internationale Kamer van Koophandel, dat het in de praktijk zeer moeilijk viel uit te maken welke precies de dies a quo zou zijn.

Italië had hierop voorgesteld als dies a quo te bepalen «*le jour où le chemin de fer contestera la présomption*», terwijl België alleen een schorsing voorstelde voor de duur van de uitvoering van het laatste vervoercontract.

Na lange bespreking besliste het comité, op voorstel van het Centraal Bureau, met 11 stemmen tegen één, onder § 1, letter e): «in het bij artikel 29, § 1, bedoelde geval, wegens het aan de wederverzekering voorafgaand vervoercontract» een verjaringstermijn

te voorzien van drie jaar, op voorwaarde nochtans dat het twee contracten betreft onderworpen aan de C.I.M. (61).

Op te merken valt dat de termijn van drie jaar slechts geldt voor het geval bedoeld in artikel 29, § 1, d.i. bij vaststelling na wederverzending van een gedeeltelijk verlies of een beschadiging, vaststelling gedaan conform artikel 44.

Deze termijn komt dus niet in aanmerking wanneer het geldt een vordering wegens gedeeltelijk verlies of beschadiging van de zending van een aan de wederverzekering voorafgaand vervoercontract, wanneer de vaststelling conform artikel 44 geschiedde vóór de wederverzekering. In dat geval geldt de normale verjaringstermijn van één jaar (62).

B. Aanvang van de verjaringstermijn.

Bij toepassing van de algemene rechtprincipes begint de verjaring te lopen van af het ogenblik dat het vorderingsrecht ontstaat.

Van deze algemene principes werd door de C.I.M. afgeweken. Voor de vorderingen die uit de toepassing van de C.I.M. voortvloeien, wordt nauwkeurig het aanvangspunt van de verjaringstermijn vastgelegd.

1. Het oude artikel 45, § 2, letter c), eerste lid, bepaalde dat voor de vorderingen tot betaling of terugbetaling van vrachtprijzen, van bijkomende kosten of van boeten of voor de vorderingen tot verbetering van vrachtprijzen, in geval van onjuiste tarief-toepassing of van rekenfouten, de verjaring begint te lopen van de dag der betaling van de vrachtprijs, van de bijkomende kosten of van de boeten, of wanneer geen betaling heeft plaats gehad, van de dag der aanneming van het goed ten vervoer.

De afgevaardigden van België, Italië, Oostenrijk en Tsjechoslovakië wezen op een ongerijmdheid van deze bepaling waar het geldt een vordering in te stellen tegen de geadresseerde. (Voorstel nr. 150)

Deze vordering ontstaat pas op het ogenblik dat de geadresseerde tot het vervoercontract is togetreden conform artikel 16 en de verjaring begint te lopen van af de dag van de aanneming van het goed (63).

Derhalve bepaalt artikel 46, § 2, letter c), 2°: « Indien geen betaling heeft plaats gehad: van de dag der aanneming van het goed ten vervoer; indien de betaling ten laste van de afzender valt; of van de dag waarop de geadresseerde de vrachtbrief heeft ingelost, indien de betaling te zijnen laste valt. »

2. Voor de vordering van bedragen waarvan de frankering door middel van een frankeringsnota heeft plaats gehad, voorzagt artikel 45, § 2, letter c), tweede lid, dat de verjaring begint te lopen van de dag van afrekening met de afzender.

Quid indien de spoorweg hierover geen afrekening geeft aan de afzender?

In dat geval kan de verjaringstermijn geen aanvang nemen, ten minste voor wat betreft de vordering van de afzender in terugbetaling van het vrachtprijsverschil. Voor de spoorweg bepaalt artikel 17, § 8, dat de frankeringsnota uiterlijk dertig dagen na het verstrijken van de leveringstermijn met de afzender moet worden vereffend.

Op voorstel van Zwitserland werd in artikel 46, § 2, letter c), 3°, deze toestand opgeklaard door voor te schrijven dat bij frankeringsnota de verjaring begint te lopen: « van de dag waarop de spoorweg de bij artikel 17, § 8, bedoelde onkostennota aan de afzender overhandigt, bij gemis van deze overhandiging, loopt de termijn voor de schuldvorderingen van de spoorweg van de dertigste dag na het verstrijken van de leveringstermijn. »

3. Onder § 2, letter h), van artikel 46, werd een nieuwe bepaling ingelast met algemene draagwijdte: « in al de andere gevallen welke bij artikel 46, § 2, letters a) tot g), niet zijn geregeld, begint de verjaring te lopen: « van de dag waarop het recht kan worden uitgeoefend. »

Deze bepaling sluit voortaan alle betwisting nopens niet voorziene gevallen uit. Dit was nodig omdat de nationale wetgevingen soms tegenstrijdige oplossingen voorzien (64).

4. Het kan gebeuren dat een administratieve klacht slechts gedeeltelijk wordt aanvaard. Op voorstel van Italië werd daarom in § 3 verduidelijkt dat, in geval van gedeeltelijke aanneming van een klacht de verjaring voor het betwist gedeelte van de klacht weer begint te lopen van af de dag van schriftelijke afwijzing en teruggave van de overgelegde stukken.

5. Het oude artikel 46 betreffende uitsluiting van hervatting van vervallen of verjaarde vorderingen in reconventie of bij wijze van exceptie, wordt ondergebracht als § 4 in artikel 46. De oude § 4 wordt hierdoor § 5, het verwijst subsidiair naar de « lex fori ».

Hoofdstuk III.

Afrekening. — Verhaal der spoorwegen onderling.

Artikel 47. — Afrekening. — Verhaal der spoorwegen onderling.

Bij § 1 werd een nieuw tweede lid gevoegd dat het oude § 2 van artikel 47 vervangt.

Deze § 2 bepaalde dat de overgave van het goed door een spoorweg aan de opvolgende spoorweg, aan de eerste spoorweg het recht gaf de tweede onmiddellijk te debiteren voor het bedrag der vracht en der vorderingen, waarmede het goed op het tijdstip der overgave blijkens de vrachtbrief was belast, onder voorbehoud van de definitieve afrekening overeenkomstig § 1 van dit artikel.

De toepassing had aanleiding gegeven tot moeilijkheden vooral ten gevolge van de hinderpalen ontstaan uit het treffen in verschillende landen van monetaire en economische maatregelen.

In de plaats daarvan wordt thans voorgeschreven dat de betalingsmodaliteiten zijn bepaald in tussen de spoorwegen gesloten overeenkomsten.

De oude § 3 wordt § 2 en in gevolge de schrapping van artikel 20 wordt dit § aangevuld door te bepalen dat de spoorweg van bestemming die het goed aflevert zonder de kosten of andere uit het vervoercontract voortvloeiende vorderingen te innen, hiervoor verantwoordelijk is tegenover de vorige spoorwegen « en de andere betrokkenen ».

Op voorstel van het comité gelast met de monetaire vraagstukken, werd een nieuw § 4 ingelast ten einde een leemte aan te vullen in de betrekkingen tussen de spoorwegen onderling.

Het gebeurde wel eens dat een spoorweg verzuimde schulden te vereffenen. Welnu, bij zulk verzuim, vastgesteld door het Centraal Bureau op verzoek van een der schuldeisende spoorwegen, worden de gevolgen ervan door al de andere spoorwegen, die aan het vervoer hebben deelgenomen, in verhouding tot hun aandeel in de vracht gedragen.

Het recht van verhaal op de spoorweg waarvan het verzuim werd vastgesteld, blijft onverminderd.

De artikelen 48, 49, 50 51 en 52 bleven, behoudens redactionele wijzigingen, onveranderd.

Alleen in artikel 49, § 2, letter b), 1°, wordt thans,

in gevolge de verkorting van de termijn van verzending, deze termijn gelijkelijk verdeeld tussen de spoorweg van afzending en de spoorweg van bestemming.

Titel IV.

Bepalingen van verschillende aard.

De artikelen 53, betreffende de verwijzing naar de nationale wet, en 54, betreffende de algemene regels van rechtspleging bleven ongewijzigd.

Artikel 55. — *Tenuitvoerlegging van vonnissen. Beslaglegging en zekerheidsstelling.*

De grote uitbreiding genomen door het gebruik van containers maakten het noodzakelijk de containers te beschouwen als voorwerpen welke tot het rollend materieel van de spoorweg behoren. Het § 3 werd in die zin gewijzigd.

Het laatste lid van deze paragraaf bepaalt verder dat de voorwaarden der « onaantastbaarheid van particuliere wagens » in Bijlage VII zijn vastgelegd.

Artikel 56. betreffende de munteenheid bleef ongewijzigd.

Artikelen 57 en 60. *Centraal Bureau voor het internationaal vervoer per spoorweg. Regeling van de geschillen door een scheidsgerecht.*

Zoals in de inleiding reeds werd onderstreept werd het Centraal Bureau omgevormd tot een werkelijk internationaal orgaan.

Het toezicht zowel op financieel als op administratief gebied wordt aan een administratief comité opgedragen, bestaande uit negen leden, Verdragsluitende Staten.

Het Zwitsers Eedgenootschap beschikt over een vaste zetel in het comité en neemt er het voorzitterschap van waar.

De opdracht blijft ongeveer dezelfde en het reglement ervan ligt vervat in Bijlage V.

Op te merken valt nochtans dat, waar vroeger artikel 57, § 1, letter c), het Centraal Bureau belastte met het uitspraak doen, op verzoek der partijen, in geschillen tussen de spoorwegen onderling, thans een gans nieuw systeem werd uitgewerkt in de artikelen 57 en 60.

In artikel 57 blijft de tussenkomst van het Centraal Bureau als bemiddelaar en verzoeningsorgaan geregeld, niet alleen tussen de vervoerondernemingen maar ook tussen de Staten, letters d), e) en f); terwijl in een nieuw artikel 60 de regeling van geschillen door een scheidsgerecht wordt voorzien, waarvan de rechtspleging is vastgesteld in Bijlage X.

Deze laatste wijziging is van groot belang, daar, op verzoek van de partijen, kunnen worden aanhangig gemaakt, conform § 3 :

a) onverminderd de regeling van geschillen krachtens andere wettelijke bepalingen :

- 1) geschillen tussen verdragsluitende Staten;
- 2) geschillen tussen verdragsluitende Staten, eendeels, en niet-verdragsluitende Staten, anderdeels;
- 3) geschillen tussen niet-verdragsluitende Staten, mits in beide laatstgenoemde gevallen, de overeenkomst als nationale wet of als conventioneel recht toepaselijk is;
- b) geschillen tussen vervoerondernemingen;
- c) geschillen tussen vervoerondernemingen en gebruikers;

d) geschillen tussen gebruikers.

Het zou ons te ver leiden deze bepalingen van dit artikel in detail te ontleden en we veroorloven ons dan ook te verwijzen en naar de teksten en naar een studie gepubliceerd in het B.I. (66).

De artikelen 58 en 59 nemen ongewijzigd de artikelen 58 en 61 over.

Onder n° 174 had de Internationale Kamer van Koophandel andermaal aangedrongen op een algemene regeling voor de zendingen met verhandelbaar vervoerdocument, doch wegens het niet beëindigen van de voorstudie en de ondernomen enquesten, werd om verdrag van de behandeling van dit vraagstuk verzocht, des te meer, volgens sommige afgevaardigden, het nieuw artikel 22 betreffende het recht van de geadresseerde het vervoercontract te wijzigen, reeds een gedeeltelijke oplossing geeft aan het vraagstuk (67).

Titel V.

Uitzonderingsbepalingen.

Onder titel V worden nu de uitzonderingsbepalingen samengebracht, welke omvatten :

Artikel 61 (oud artikel 65), betreffende afwijkingen van tijdelijke aard.

Artikel 62 behelst een nieuwe bepaling betreffende de aansprakelijkheid bij spoor-zeeverkeer.

Artikel 61. — *Afwijkingen van tijdelijke aard.*

Sedert de wereldoorlog II was gebleken dat de bepalingen voorzien bij artikel 65 ten overstaan van de economische en monetaire maatregelen door de verschillende staten getroffen ontoereikend bleken.

Daarom werd door bepaalde Staten (Spanje, Frankrijk, Italië en Polen) voorgesteld dit artikel te wijzigen en aan te vullen. De titel van dit artikel luidt derhalve niet meer « Overgangsbepalingen », doch « Afwijkingen van tijdelijke aard ».

In § 1 wordt de verwijzing, naar de sterke schommelingen waaraan de waarde van de in de onderscheidene Staten geldende muntsoorten zijn onderworpen, weggelaten.

Als grondvoorwaarde voor de tijdelijke afwijking geldt dat de economische en financiële toestand van een Staat van aard moet zijn de bepalingen van titel III, hoofdstuk III van de C.I.M. ten zeerste te bemoeilijken.

Wanneer een Staat zich in een dergelijke toestand bevindt kan hij, door middel van tariefbepalingen, hetzij door overheidsmaatregelen, zoals aan de spoorwegadministraties verstrekte algemene of bijzondere machtigingen, afwijken van hetgeen in de artikelen 17, 19 en 21 van de C.I.M. en voor bepaalde verkeren, speciale maatregelen voorschrijven in het raam van de bepalingen van artikel 61.

Artikel 62. — *Aansprakelijkheid bij spoor-zee-verkeer.*

We onderstreepten reeds dat de toetreding van het Verenigd Koninkrijk tot de C.I.M. een van de belangrijkste feiten was van de Ve Conferentie.

Op verzoek van Groot-Brittannië werden dan ook bijzondere bepalingen ingelast voor wat betreft het ontslag van aansprakelijkheid bij spoor-zeeverkeer.

Aan de in artikel 27 voorziene redenen werden derhalve aanvullende redenen tot ontslag van aansprakelijkheid toegevoegd voor het zeeverkeer.

De vervoerder mag er zich echter slechts op beroepen, zo hij het bewijs levert dat het verlies, de be-

schadiging of het overschrijden van de leveringstermijn heeft plaats gehad op het zeetraject, van bij de lading van het goed tot bij de lossing ervan uit het schip.

Deze redenen zijn opgesomd in het derde lid van § 1. Zij zijn geput uit de Overeenkomst van Brussel van 25 augustus 1924 tot eenmaking van zekere bepalingen in zake cognossement (68).

Op te merken valt nochtans dat niet alle bij deze Overeenkomst opgenomen oorzaken van niet aansprakelijkheid werden overgenomen en dat b.v. de «Act of God», de quarantaine-maatregelen en meer andere speciale oorzaken werden weggelaten.

Artikel 62 bepaalt verder uitdrukkelijk dat voornoemde redenen van ontslag van aansprakelijkheid in genen dele de algemene verplichtingen van de vervoerder verminderen, en onder meer zijn verplichting om een behoorlijke zorg aan de dag te leggen om het schip zeewaardig te maken, of om het behoorlijk uit te rusten, te bemannen en van voorraden te voorzien, of om alle delen van het schip, waar het goed geladen wordt, geschikt te maken en in goede staat te brengen, zodat ze in staat zijn het goed te ontvangen, te vervoeren en te bewaren.

Wanneer de vervoerder voornoemde redenen van ontslag laat gelden, blijft hij niettemin aansprakelijk zo de rechthebbende het bewijs levert dat het overschrijden van de leveringstermijn, het verlies of de beschadiging te wijten is aan een fout van de vervoerder, de kapitein, een lid van de bemanning, de loads of zijn personeel, die niet kan worden aanzien als nautische fout.

Tot slot weze nogmaals de aandacht gevestigd op het feit dat deze regeling facultatief is en dat normaal de regeling voorzien bij het artikel betreffende het gemengd vervoer van toepassing is, tenzij de Staat hierom heeft verzocht en dat zulks in de lijst van de aan de Overeenkomst onderwerpen lijnen zou worden vermeld. (Artikel 62, § 1, lid 1.) (69).

Titel VI.

Slotbepalingen.

Onder titel VI worden de slotbepalingen samengebracht.

In een nieuw artikel 63 de bepalingen betreffende de ondertekening.

In artikel 64 de bekrachtiging, inwerkingtreding. (Oud artikel 63.)

In artikel 65 de toetreding tot de Overeenkomst. (Oud artikel 59.)

In artikel 66 de duur van de door de verdragsluitende Staten aangegane verbintenissen. (Oud artikel 64.)

De bepalingen betreffende de herziening van de Overeenkomst werden echter grondig gewijzigd.

1. Inderdaad een van de belangrijke wijzigingen en innovaties door de nieuwe C.I.M. ingevoerd, is de vereenvoudiging van de procedure tot herziening van bepaalde artikelen van de overeenkomst, zonder dat het volledig diplomatisch arsenaal in werking moet worden gesteld.

De praktijk wijst soms dadelijk uit dat de aan de C.M.I. aangebrachte wijzigingen niet gelukkig zijn of een aanpassing vergen. Het is dan alleszins onprettig de nieuwe herzieningsconferentie te moeten afwachten om soms tot detailaanpassingen over te gaan.

In het nieuw § 3 wordt derhalve voorgeschreven: «dat tussen twee herzieningsconferenties in de artikelen 3, 4, 6, 17, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 47, 48, 49, 52 en de Bijlagen II, III, IV a), IV b), IX en X, door een herzieningscommissie worden bijgehouden».

Over de organisatie en de werking van deze commissie wordt gehandeld in Bijlage VI tot deze Overeenkomst.

2. Ook § 1 werd aangevuld door bepalingen die van aard zijn een gunstige ontwikkeling en uitbreiding van de C.I.M. mogelijk te maken.

Aldus wordt bepaald dat «met instemming van de meerderheid der verdragsluitende Staten de Zwitserse Regering ook niet-verdragsluitende Staten mag uitnodigen» op de herzieningsconferentie.

Tevens wordt het Centraal Bureau gemachtigd, met instemming van de meerderheid der verdragsluitende Staten, vertegenwoordigers uit te nodigen:

a) van internationale regeringsorganisaties, bevoegd in zake vervoer;

b) van internationale organisaties die geen regeringsorganisaties zijn en zich met vervoervraagstukken bezighouden.

3. Ook § 4 bevat wezenlijke aanvullingen met betrekking tot de bijlagen I (R.I.D.), VII (R.I.P.), VIII (R.I.C.O) en de vlugge aanpassing van deze bijzondere bepalingen.

Het laatste lid bepaalt ten slotte, in afwijking van wat vroeger artikel 60, § 3, voorschreef, dat «de besluiten van de commissies van deskundigen door tussenkomst van het Centraal Bureau onverwijld ter kennis van de regeringen der Verdragsluitende Staten worden gebracht. Zij worden geacht te zijn aangenomen, tenzij binnen drie maanden, gerekend van da dag der kennisgeving, ten minste vijf regeringen der Verdragsluitende Staten bezwaren hebben kenbaar gemaakt.

Zij treden in werking de eerste dag van de derde maand na die waarin het Centraal Bureau ter kennis van de regeringen der Verdragsluitende Staten heeft gebracht dat ze zijn aangenomen. Het Centraal Bureau vermeldt bij de mededeling der besluiten de dag van inwerkingtreding.

Artikel 68. — *Teksten der Overeenkomst. Officiële vertalingen.* (Oud artikel 64.)

Overeenkomstig gevestigd diplomatiek gebruik is de Overeenkomst in de Franse taal gesloten en ondertekend.

Gelet op de toetreding van Groot-Brittannië werd bij de officiële vertalingen in het Duits en Italiaans ook een Engelse gevoegd.

Bij niet-overeenstemming is de Franse tekst beslissend.

* * *

In de inleiding tot de nieuwe uitgave van het werk van von Nàssy «Das Internationale Eisenbahnfrachtrecht» schrijft Dr R. Cottier, directeur van het Centraal Bureau: «Obschon an der V. Revisionskonferenz zweifellos beachtenswerte Fortschritte in der Weiterbildung der beiden Übereinkommen C.I.M. und C.I.V. erzielt werden konnten, blieben aber doch noch manche Probleme ungelöst.»

En Dr. Cottier somt er enkele op die vooral op de voorgrond treden.

Tijdens de wereldoorlog II en nog onlangs tengevolge van de crisis van het Suez-Kanaal, hebben we kunnen vaststellen welk enorm belang het vervoervraagstuk vertoont voor de wereldeconomie.

Bij de openingszitting van de Ve Conferentie werd door Bondsraad M. Joseph Escher hierop de nadruk

gelegd. Doch hij voegde er aan toe dat waar de beide wereldoorlogen de betrekkingen tussen de Staten fel hadden bemoeilijkt, de verbindingsmiddelen daarentegen een technische ontwikkeling kenden zonder weerga.

« Si dans les premières années d'application de la C. I. M., les chemins de fer jouissaient encore d'un monopole de fait, le transport motorisé sur route ne devait pas tarder à prendre sa place à côté des communications par voies fluviales et par mer et à connaître un essor insoupçonné. Parallèlement se développent les transports aériens dans une mesure toujours plus grande, pour servir aujourd'hui, avant tout au déplacement rapide des voyageurs et au transport des marchandises de grande valeur ou de denrées rapidement périssables » (70).

Deze ontwikkeling van de verkeersmiddelen en vooral van het wegvervoer stelt een eerste en zeer belangrijk vraagstuk, namelijk het probleem van de coördinatie.

« Die vermehrte Zusammenarbeit zwischen Verkehrsmitteln und die Ausschaltung ungesunder und kostspieliger Parallelverkehre werden jedoch auf die Dauer nur möglich sein, wenn auch die Einsicht allgemein sich durchringt, dass von den Staaten wenigstens eine Annäherung der rechtlichen, finanzökonomischen und tarifarischen Wettbewerbsgrundlagen der verschiedenen Verkehrsmittel oder besser des öffentlichen und privaten Verkehrs verwirklicht werden muss, soll der für die Wohlfahrt der Europäischen Länder seit drei Jahrzehnten ersehnte harmonische Zusammenklang der Verkehrsmittel in nicht zu ferner Zukunft zur Tatsache werden. »

Zo luidt het besluit van Dr Cottier in hoger vermeldde inleiding.

Een tweede daarmee onmiddellijk verbonden vraagstuk is het vraagstuk van het gemengd of gecombineerd vervoer. Ook op dit terrein zijn de verkregen oplossingen nog in een beginstadium.

Een derde zeer belangrijk probleem is dat van de eenmaking van nationaal en internationaal transportrecht. Nu het economisch- en reizigersverkeer groten-deels internationaal is geworden, is het hoog tijd op het internationaal plan zowel als op het nationale plan een éénvormig recht te verkrijgen. De nationale en internationale wilsuïting mag geen tegenstrijdigheden meer kennen.

Het is derhalve in ons land ook aanbevelenswaardig dat alle pogingen worden gebundeld om te bekomen dat de wet van 25 augustus 1891 volledig zou worden aangepast aan de internationale overeenkomst.

Voorzeker bestaan er buiten deze problemen nog talrijke andere vraagstukken van minder belang, die tijdens de conferentie werden aangeraakt of in de literatuur werden besproken. Het volstaat overigens de studie te lezen van Dr J. Müllner, verschenen in het B. I., om zich te vergewissen dat de spoorweggebruikers nog ver van akkoord gaan met vele oplossingen door de C. I. M. gegeven en er zich nog talrijke tekortkomingen voordoen (71).

De C. I. M. heeft echter tijdens haar zestig-jarig bestaan ontzagelijk veel gepresteerd en kan tot voorbeeld gesteld worden voor andere internationale overeenkomsten.

A. CLERENS,
Advocaat te Leuven.

- (44) Akten V Conf., Deel I, blz. 4, 135, 166.
- (45) Rapport de l'Office Central, artikel 27, blz. 17; Akten V Conf. Deel I, blz. 5 en 6, 426, 433, 545 en 546; Nánassy, blz. 571; Travers, Rasc. II, nr. 5445, II, blz. 258-259; nr. 5454-II, blz. 269 en nr. 5462, blz. 274.
- (48) Akten V Conf. Deel I, blz. 12 en 13.
- (49) Mátassy, « Vermutung bei Neuaufgaben im Neuen I.U.G. », in Transport, 1953, blz. 1835; Felber, « Liegt bei Beraubung die Nachweispflicht immer bei der Bahn? » - Verkehr, Wenen, 1951, blz. 1578 en 1643; Nánassy, « La présomption du dommage prévue à l'article 29 de la C.I.M. en cas de réexpédition »; B.I., 1954, blz. 235, e.v.;
- (50) Akten V Conf. Deel II, blz. 249 en 281; Nánassy, blz. -21, e.v.
- (51) Akten V Conf. Deel I, blz. 203.
- (52) Rapport de l'Office Central, nr. 90, blz. 20.
- (53) Schlicht, Oscar, « Responsabilité du chemin de fer pour le choix de l'itinéraire et des tarifs, d'après l'article 10 de la C.I.M. », B.I., 1955, blz. 227, e.v.
- (54) Akten V Conf. Deel I, blz. 108 en 246.
- (55) Ibid., blz. 247.
- (56) Voorstel nr. 146 (België, Zwitserland, Tsjechoslovakije), blz. 58; Akten V Conf. Deel I, blz. 109.
- (57) Rapport de l'Office Central, nr. 98, blz. 21; Akten V Conf. Deel I, blz. 247, 255; von Nánassy, « Das Erlöschen und die Verjährung von Ansprüchen im Internationalen Frachtrecht », - Transport, 1944, blz. 2800 en 2814.
- (58) Nánassy, blz. 740.
- (59) Voorstel nr. 147, blz. 59; Akten V Conf. Deel I, blz. 109.
- (60) Akten V Conf. Deel I, blz. 130 (bij artikel 19, §2).
- (60bis) Akten IV Conf. Deel I, voorstel 430, blz. 203.
- (61) Akten V Conf. Deel I, blz. 417 en 420.
- (62) Nánassy, blz. 745.
- (63) Akten V Conf. Deel I, blz. 109.
- (64) Nánassy, blz. 752; Travers, Fasc. II, nr. 5921, blz. 628.
- (65) de Sydow, G., « Juridiction pour l'interprétation de la C.I.M. et de la C.I.V. », B.I., 1956, blz. 61, e.v.
- (66) Akten V Conf. Deel I, blz. 96; zie ook betreffende dit vraagstuk de studie van Candeli, A., « Passé, présent et avenir de la lettre de voiture à ordre », B.I. 1956, blz. 207 e.v. en daarbij aangehaalde literatuur; Zie ook Nánassy, blz. 831, e.v.
- (68) Wet van 25 november 1928, Staatsblad, 1-2 juni 1931.
- (69) Selgsohn, F., Dr. Jur., « Le Trafic fer-mer dans la C.I.M. du 25 octobre 1952 », B.I. 1956, blz. 108, e.v.; Zie ook Prodromides, M., Dr. Jur., die de bijzondere vraagstukken behandelend betreffende spoor-zeeverkeer in het B.I., 1950, blz. 352, e.v.
- (70) Akten V Conf. Deel II, blz. 218.
- (71) B.I., 1955, blz. 255, e.v.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 31 mei 1956.

Eerste Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Bareel.

Procureur-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs Simont en Struye.

Advocaat. — Sequestratie. — Schuldvordering wegens verdediging van cliënt, aan wie incivisme wordt ten laste gelegd. — Bevoorrecht karakter van die schuld-vordering.

Door te oordelen dat bij de uitdrukkelijke bepaling van het derde lid van artikel 15 van de wet van 20 maart 1954, betreffende de sequestratie en de tegeldemaking van de goederen, rechten en belangen van personen, aan wie misdaden of wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd, behoorde te worden gepreciseerd, dat de bij de wet van 9 juli 1951 bedoelde schuld-vorderingen hun rang behielden tegenover de honoraria, kosten en voorschotten, betreffende de verdediging, heeft de wetgever noodzakelijk aan die honoraria, kosten en voorschotten het karakter van een schuld-vordering toegekend, waarvan de betaling bij voorkeur boven alle niet-bevoorrechte schuld-vorderingen moest geschieden.

Dienst van het Sekwester t/ Tenez Wwe Hicter.

Gelet op het bestreden arrest, de 26 april 1955 gewezen door het Hof van Beroep te Luik ;

Over het middel, schending van de artikelen 1, 7 en 8 van de besluitwet van 23 augustus 1944 betreffende het sekweste van vijandelijke goederen, rechten en belangen, 1, 6 en 8 van de besluitwet van 17 januari 1945 betreffende het sekweste der goederen van de personen aan wie misdaden en wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd en der goederen van de verdachten (gezegd artikel 6 gewijzigd geweest zijnde door de besluitwet van 10 januari 1946, artikel 1), van de artikelen 1, 2, 14, 15, 16 en 27 van de wet van 20 maart 1954 betreffende de sekwestratie van de tegeldemaking van de goederen, rechten en belangen van personen wie misdaden of wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd, en van de goederen der verdachten, 7, 8, 9, 12, 13 en 14 der hypothecaire wet van 16 december 1851,

doordat, bij bevestiging van het vonnis waartegen beroep, het bestreden arrest aanlegger veroordeelde in zijn hoedanigheid van sekweste der goederen van de heer Félix Bruyninckx de som van 218.333,50 fr. te betalen, welke het bedrag vertegenwoordigt van de honoraria door de rechtsvoorganger van verweerster verdiend ingevolge de verdediging van voormelde heer Bruyninckx vóór de militaire rechtscolleges, hoofdzakelijk steunend om aldus te beslissen op de overweging dat, overeenkomstig artikel 15 van voormelde wet van 20 maart 1954, de schuld-vorderingen van de advocaten, die op strafgebied de verdediging verzekerd hebben van de personen aan wie misdrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat ten laste worden gelegd, een voorkeurrecht genieten waardoor zij « bij voorafnemingen op het tegeldegemaakt actief betaalbaar zijn vóór de bevoorrechte belastingen, vóór de chirografaire

schulden die het sekweste voorafgaan en vóór de schuld-vorderingen van de Staat wegens schadevergoeding en verbeurdverklaring ».

dan wanneer de Dienst van het Sekweste, verplicht het passief te betalen ten belope van het onder sekweste gesteld actief alleen, na de tegeldemaking van het actief en in het geval waarin, zoals in onderhavige zaak, het actief onvoldoende is om integraal al de schuldeisers te betalen, pondspondsgewijs tot de verdeling tussen de schuldeisers van dezelfde rang diende over te gaan ;

en dan wanneer, zo voormeld artikel 15 aan de advocaten, die de verdediging waargenomen hebben van de personen verdacht van inbreuken op hoofdstuk II van titel I van boek II van het Strafwetboek « een voorkeurrecht » toekent voor het betalen van hun honoraria, kosten en voorschotten, het geenszins beschikt dat het kwestieus recht zich zou uitoefenen ten opzichte van om het even welke schuld-vorderingen, onder meer van die welke vloeien uit chirografaire schulden die het sekweste voorafgaan, doch wel uitsluitend ten opzichte van de « aan de Staat verschuldigde schuld-vorderingen » ;

Overwegende dat, bij bevestiging van het vonnis waartegen hoger beroep, het bestreden arrest aanlegger veroordeelt tot het betalen van de honoraria verdiend door de rechtsvoorganger van verweerster, die de verdediging waargenomen had van een persoon beticht van misdaden tegen de uitwendige veiligheid van de Staat, waarvan de goederen, rechten of belangen onder het door de besluitwetten van 28 augustus 1944 en 17 januari 1945 voorziene sekweste stonden ;

Overwegende dat het middel aan het arrest verwijt zijn beslissing gesteund te hebben op de beschouwing dat het voorkeurrecht door artikel 15 der wet van 20 maart 1954 bepaald, namelijk op alle chirografaire schulden voorrang heeft welke het sekweste voorafgaan ;

Overwegende dat, luidens artikel 14 van de wet van 20 maart 1954 betreffende de sekwestratie en de tegeldemaking van de goederen, rechten en belangen van personen die misdaden of wanbedrijven tegen de uitwendige veiligheid van de Staat worden ten laste gelegd, en van de goederen der verdachten, de Dienst van het sekweste tot de verdeling overgaat van de opbrengst van de tegeldemaking onder de diverse schuldeisers, met inachtneming van de rang en de voorrechten van ieder van hen ;

Dat volgens artikel 15, lid 1, van dezelfde wet, de honoraria, kosten en voorschotten betreffende de verdediging van de personen aan wie misdrijven tegen hoofdstuk II van titel I van boek II van het Wetboek van Strafrecht ten laste worden gelegd bij voorkeur boven alle schuld-vorderingen ten bate van de Staat worden betaald ; dat, naar luid van lid 3 van gezegd artikel, deze bepaling « geen afbreuk doet aan de bij de wet van 9 juli 1951 verleende rechten der slachtoffers van oorlogsmisdaden en hun rechthebbenden, wier schuld-vorderingen bij voorkeur boven de in het eerste lid van dit artikel bedoelde worden betaald » ;

Overwegende dat, door te oordelen dat het paste, bij een uitdrukkelijke bepaling der wet van 20 maart 1954 te preciseren dat de door de wet van 9 juli 1951 bedoelde schuld-vorderingen hun rang hielden tegenover de honoraria, kosten en voorschotten betreffende de verdediging, de wetgever noodzakelijk aan die honoraria, kosten en voorschotten het karakter van een

schuldvordering heeft toegekend waarvan de betaling bij voorkeur boven alle chirografaire schuldvorderingen moest geschieden ;

Dat die interpretatie van de wet overigens duidelijk bevestigd wordt door de voorbereidende werkzaamheden ;

Dat inderdaad het verslag van de Commissie van Justitie van de Senaat, « de onafwendbaar rijzende twijfel of misverstand » voorzienend, voor de meest voorkomende gevallen, de orde, de voorrang bepaalt van voorafnemingen (voorrecht of voorkeur) en de chirografaire schulden die het sekwester voorafgaan slechts na de bevoorrechte belastingen plaatst, deze aan hun beurt na de kosten, uitschotten en honoraria betreffende de verdediging komende

Overwegende dat de Commissie van Justitie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers zonder voorbehoud verwezen heeft naar de ophelderingen door dit verslag gegeven ;

Overwegende dat het middel naar recht faalt ;

Om die redenen,

Verwerp de voorziening ;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 14 januari 1957.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-Verslaggever : M. Rutsaert.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Janssen de Bisthoven.

Valsheid in geschriften. — Bevel tot doorhaling of verbetering van een valse akte. — Toepasselijkheid van artikel 463 Sv. op private geschriften. — Uitspraak van een straf niet vereist.

De in artikel 463 van het Wetboek van Strafvordering bedoelde maatregel van herstel, doorhaling of verbetering van een valse akte maakt geen verbeurdverklaring uit, die zou bevolen zijn als straf of als veiligheidsmaatregel, doch een voorzorgsmaatregel van burgerlijke aard.

Waar voormeld artikel het Hof of de Rechtbank, die van de valsheid heeft kennis genomen, het bevelen van deze maatregel voorschrijft, maakt het slechts op de authentieke akten toepassing van een algemeen principe; het bestreden arrest was er dienvolgens toe gerechtigd, een dergelijke maatregel te bevelen met betrekking tot handelsgeschriften of tot private geschriften.

Het principe van het bevelen van de doorhaling of verbetering van een valse akte, waarvan artikel 463 de toepassing voorziet met betrekking tot de authentieke akten, is geenszins afhankelijk van het uitspreken van een straf, doch dringt zich op aan elk Hof en elke Rechtbank, die van de valsheid van een akte kennis heeft genomen; de regel geldt insgelijks voor de onderzoeksgerechten, die van de valsheid van een akte kennis hebben genomen.

Goemare Maurits.

Gelet op het bestreden arrest op 3 Juli 1956 gewezen door de Kamer van Inbeschuldigingstelling van het Hof van beroep te Gent;

Over de eerste twee middelen: het eerste: schen-

ding van de artikelen 463 van het wetboek van strafvordering en 241, 242, 193 tot 213, 214 tot 251 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering,

doordat het bestreden arrest beslist heeft dat het Hof of de rechtbank ook de doorhaling van private akten kan bevelen door toepassing bij analogie van artikel 463 van het wetboek van strafvordering,

dan wanneer de strafwetten van stipte toepassing zijn en het wetboek van burgerlijke rechtpleging een speciale procedure voor de doorhaling van private geschriften heeft voorzien:

het tweede: schending van de artikelen 2 en 42 van het strafwetboek, artikelen 241, 242, 193 tot 213, 214 tot 251 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering,

doordat het bestreden arrest om veiligheidsmaatregelen de doorhaling van een stuk heeft bevolen,

dan wanneer de doorhaling gelijkstaat met een gedeeltelijke verbeurdverklaring, welke in principe slechts als strafmaatregel is toegelaten, en bij uitzondering als veiligheidsmaatregel voor zover een speciale wet dit uitdrukkelijk toelaat:

Overwegende dat aanlegger vervolgd werd wegens valsheid in geschriften, om op een ontvangstbewijs de som van 4.000 frank te hebben gewijzigd in deze van 64.000 frank;

Overwegende dat de raadkamer bij beschikking van 7 november 1955 verklaarde dat er geen aanleiding was tot vervolging doch beval dat op het vals beweerde ontvangstbewijs het cijfer 6 zou geschrapt worden van de som van 64.000 frank; dat het bestreden arrest laatstvermeld gedeelte van de beschikking waartegen aanlegger beroep had aangetekend, bevestigde;

Overwegende dat de door artikel 463 van het wetboek van strafvordering voorziene maatregel van herstel, doorhaling of verbetering van een valse akte geen verbeurdverklaring uitmaakt die zou bevolen zijn als straf of als veiligheidsmaatregel, doch een voorzorgsmaatregel van burgerlijke aard; dat waar voormeld artikel het Hof of de rechtbank, die van de valsheid kennis genomen heeft, het bevelen van deze maatregel voorschrijft, het slechts op de authentieke akten toepassing maakt van een algemeen principe en het bestreden arrest er dienvolgens toe gerechtigd was een dergelijke maatregel met betrekking tot handels- of private geschriften te bevelen;

Dat beide middelen naar recht falen ;

Over het derde middel: schending van de artikelen 8, 9, 12, 94, 96, 97 van de Grondwet, 2279 van het burgerlijk wetboek, en 127, 302 en 305 van het wetboek van strafvordering,

doordat de Kamer van Inbeschuldigingstelling de beslissing van de Raadkamer heeft bevestigd daar waar een doorhaling van gedeelten van een privaat stuk wordt bevolen, en dit op de loutere vaststelling dat bedoeld stuk een delict in zich sluit ;

dan wanneer de Raadkamer slechts een beperkte bevoegdheid heeft, welke het bestreden arrest te buiten is gegaan, wat voor gevolg heeft gehad het eigendomsrecht van de bezitter van het stuk te schenden, op grond alleen van een loutere vaststelling zonder voldoende motivering en zonder de conclusies van aanlegger over de grond der zaak te weerleggen, wat gelijk staat met een gebrek aan motivering ;

Overwegende dat het principe van het bevelen van de doorhaling of verbetering van een valse akte, waarvan artikel 463 de toepassing voorziet met betrekking tot de authentieke akten, geenszins afhankelijk is van het uitspreken van een straf, doch zich opdringt aan elk hof en elke rechtbank, die van de valsheid van een akte kennis genomen heeft; dat de regel meteen geldt

voor de onderzoeksgerechten die van de valsheid van een akte kennis hebben genomen;

Overwegende dat het bestreden arrest zijn beslissing regelmatig gemotiveerd en de conclusies van aanlegger op passende wijze beantwoord heeft door vast te stellen dat in onderhavig geval de materialiteit van de vervalsing van bewust ontvangstbewijs vaststond;

Overwegende, voor het overige, dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

3e Kamer — 22 maart 1957.

Zetel : M.M. Delvaux, voorzitter-verslaggever,
Somerhausen en De Bock.

Auditoraat : M. Vander Stichele.

Advocaten : Mrs Pierson en Lebeau.

1. **Overzeese gebieden. — Aannemingen en contracten** (1 tot 6).
2. **Administratieve contracten. — Totstandkoming. — Aanbesteding** (1 tot 6).
3. **Overzeese gebieden. — Administratieve inrichting. — Uitvoerende macht** (1).
4. **Burgerlijke en individuele rechten. — Gelijkheid voor de wet** (2 tot 6).

1. *De gouverneur-generaal vertegenwoordigt in Congo de Koning en oefent er de uitvoerende macht uit.*

De voorschriften van zijn ordonnanties tot regeling van de aanbestedingsprocedure stellen de formaliteiten die zij opleggen, op wettige wijze verplicht voor alle overheden welke van deze procedure gebruik dienen te maken ter uitvoering van de begroting. Hieruit volgt dat zowel de Minister van Koloniën als de Gouverneur-generaal verplicht zijn artikel 5, 5°, van de ordonnantie van 12 januari 1953 in acht te nemen, volgens hetwelk de aanbestedingsraad tot taak heeft de aannemer(s) aan de bevoegde overheid voor te stellen, en de aan de gekozen offerte verleende voorkeur te rechtvaardigen wanneer deze offerte niet de voordeligste in prijs is.

Uit de feitelijke toedracht blijkt dat, hoewel de Minister het advies van een door hem ingestelde commissie ad hoc heeft gevolgd en de keuze van de aannemer aan de Gouverneur-generaal heeft opgelegd, de beslissing niettemin genomen is met het akkoord van de Gouverneur-generaal nadat de aanbestedingsraad, in een gemotiveerd advies, zijn instemming had betuigd met de keuze van de Minister.

2. *Waar de aanbestedingsvoorwaarden verklaren dat de inschrijvingen die niet volgens het model zijn opgemaakt en andere bedingen vermelden dan die welke voor de aanneming zijn bedongen, of waarbij de volledige vereiste documenten niet zijn gevoegd, verworpen kunnen worden, staan ze het verwerpen van niet conforme inschrijvingen toe maar verplichten het niet. Het komt dus de bouwheer toe te oordelen of de inschrijvingen conform zijn, mits hij echter voor alle inschrijvers hetzelfde beoordelingscriterium gebruikt en mits de onregelmatigheden,*

wanneer het niet-conform zijn op dezelfde punten geen betrekking heeft, niet substantieel zijn, dit wil zeggen, niet van die aard zijn dat zij elke werkelijke vergelijking tussen de inschrijvingen uitsluiten.

3. *Als een substantiële onregelmatigheid in de inschrijving van de aanemer kan niet worden beschouwd het gemis van gewicht en eenheidsprijs voor het gebinte waarvan alleen de eenheidsprijs is aangegeven, wanneer de afgewezen inschrijver welke die elementen wel heeft verstrekt, niet uiteenzet hoe dit verschil tussen de twee aanbiedingen een werkelijke vergelijking door de administratieve overheid heeft verhinderd.*

4. *De aannemer, die bij zijn inschrijving een stuk heeft gevoegd waarin hij de prijs van bepaalde materialen hetzij job Antwerpen hetzij cif Leopoldstad heeft opgegeven, terwijl de aanbestedingsvoorwaarden de opgave van de prijs dezer materialen gebracht op de werf eisen, kan niet beweren, dat hij zich het recht heeft voorbehouden de in de inschrijving forfaitair vastgestelde prijs te verhogen met het bedrag van de kosten voor het vervoer tot de werf.*

Ook de omstandigheid dat de aannemer bij zijn offerte welke de gevraagde globale en forfaitaire prijs opgeeft, een nota heeft gevoegd waarbij een onderaannemer zich vrijwaart tegen schommelingen in de prijzen en lonen, kan niet doen veronderstellen dat de aannemer ten opzichte van de administratie niet gebonden is door zijn forfaitaire offerte.

Waar de administratie derhalve de aannemer heeft verzocht die stukken in te trekken, ten einde zich tegen elke onderlijk manoeuvre te vrijwaren, heeft ze de aannemer niet gemachtigd een nieuwe aanbidding conform met de aanbestedingsvoorwaarden in de plaats te stellen van forfaitaire aanbiddingen waaraan een verboden beding inzake prijs-schommelingen was verbonden. De regularisatie waartoe aldus toestemming is verleend, heeft niet betrekking op een substantiële onregelmatigheid die de vergelijking van deze inschrijving met de andere verhindert.

5. *De afgewezen inschrijver is niet gerechtigd aan te voeren dat bijkomende inlichtingen die de vernietiging van de aanbesteding kunnen tot gevolg hebben, aan sommige inschrijvers zouden zijn medegedeeld wanneer hij niet beweert dat de aannemer hiervan voordeel zou hebben gehad.*
6. *De aanbestedingsprocedure kan niet worden angepast ingevolge verbeteringen welke de administratie achteraf heeft gemaakt, door het cijfer van de bestelling te verminderen.*

Entreprises Fernand Gillion en Afrique (SOGIAF) t/ Belgisch-Congo, vertegenwoordigd door de Gouverneur-generaal en de Minister van Koloniën.

Gezien het op 8 augustus 1955 door « Les Entreprises Fernand Gillion en Afrique » (S.O.G.I.A.F.) ingediende verzoekschrift ;

.....

Overwegende dat verzoekster de vernietiging vordert van « de beslissing die haar voor de aanbesteding heeft afgewezen en de firma « Entreprises C.B.A. » als aannemer heeft aangewezen ; dat zij de Minister van Koloniën en de Gouverneur-generaal in het geding heeft betrokken ;

Overwegende dat verzoekster zodoende de nietig-verklaring vordert van één beslissing, met name die welke de bouw van de loodsen voor de vlieghaven te Leopoldstad heeft gegund aan de « Société de construc-

tions et bétons en Afrique (C.B.A.) », onverschillig of deze beslissing door de Minister van Koloniën dan wel door de Gouverneur-generaal is genomen ;

Overwegende dat het eerste ingeroepen middel steunt op overtreding van artikel 5 van de ordonnantie van de Gouverneur-generaal van 12 januari 1953 tot oprichting van een aanbestedingsraad ; dat verzoekster betoogt :

1° dat de aanbestedingsraad niet vooraf is geraadpleegd en de aangewezen aannemer aan de bevoegde overheid niet heeft voorgesteld ;

2° dat de aanbestedingsraad de voorkeur voor de gekozen inschrijver niet heeft verantwoord, hoewel de bedongen prijs niet de laagste was ;

Overwegende dat tot de aanbesteding is besloten door de Gouverneur-generaal, handelend voor de uitvoering van de begroting ; dat de oproep tot de inschrijvers op grond van artikel 4 van de ordonnantie van 12 januari 1953 tegelijkertijd in Congo en in België is uitgeschreven en dat de aanbiedingen te Brussel en te Leopoldstad moesten worden geopend ;

Overwegende dat de Minister volgens de uitleg van de tegenpartijen inzake openbare werken, wanneer het zaken van meer dan 10 miljoen betreft, een rechtstreekse controle wenst uit te oefenen op de aanbesteding ; dat deze richtlijnen van inwendige aard niet zijn overgelegd maar dat zowel uit de praktijk die aan het licht komt bij het nagaan van de stukken van het aan de Raad van State medegedeelde dossier als uit de verstrekte uitleg blijkt, dat de Gouverneur-generaal voor dergelijk geval instructies heeft gekregen, zijn beslissing slechts met goedvinden of volgens de voorschriften van de Minister van Koloniën te nemen ; dat de Gouverneur-generaal ook in dit geval de verantwoordelijkheid voor de beslissing neemt, en dat deze als zodanig aan de belanghebbenden wordt medegedeeld ;

Overwegende dat de Minister van Koloniën in deze zaak te Brussel een commissie heeft opgericht om de ingezonden aanbiedingen te onderzoeken ; dat ingevolge het advies van deze commissie, op 18 mei 1955 het volgende telegram met de ondertekening van een ambtenaar van het departement aan de Gouverneur-generaal is gezonden : « Verklaar variante II frank 114.420.482 aannemer loodsen vlieghaven Leo stop vraag aandacht aanbevelingen conclusies eindrapport commissie ; »

Overwegende dat artikel 5 van de ordonnantie van de Gouverneur-generaal van 12 januari 1953 de aanbestedingsraad tot taak geeft : « ... 5° het voorstellen van de aannemer(s) aan de bevoegde overheid, de Minister van Koloniën, de Gouverneur-generaal of de provinciale gouverneur, naar gelang van het geval, door de aan de gekozen offerte verleende voorkeur te rechtvaardigen, wanneer deze niet de voordeligste in prijs is » ;

Overwegende dat de Gouverneur-generaal de Koning in Congo vertegenwoordigt en er de uitvoerende macht uitoefent ; dat de voorschriften van zijn ordonnanties tot regeling van de aanbestedingsprocedure de formaliteiten die zij opleggen op wettige wijze verplicht stellen voor alle overheden die van deze procedure gebruik dienen te maken ter uitvoering van de begroting ;

Overwegende dat de door genoemde ordonnantie ingestelde aanbestedingsraad dus vooraf advies moest uitbrengen en de voorkeur voor de « Société de constructions et bétons en Afrique (C.B.A.) » moest verantwoorden ; dat deze procedure verplicht was onver-

schillig of de Gouverneur-generaal dan wel de Minister van Koloniën de beslissing nam ;

Overwegende dat het hierboven aangehaalde telegram aan de aanbestedingsraad is medegedeeld ; dat de notulen van de vergadering van die raad van 20 mei 1955 vermelden, dat de vergadering zich moest bezighouden met het onderzoek van de twee aanbestedingen, die een door de Minister van Koloniën op het departement bijeengeroepen commissie reeds had bestudeerd en waarover telegrammen zijn toegekomen waarin voor een der werken de C.B.A. als aannemer is aangewezen ; dat volgens dezelfde notulen een van de tegenwoordige ambtenaren « de aandacht van de raad vestigt op het volgende :

» 1° de aanbestedingsraad van de Gouverneur-generaal die ingevolge 5° van artikel 5 van de ordonnantie 34/4 van 12 januari 1953 bij uitsluiting bevoegd is om de aannemers aan de bevoegde overheid voor te stellen, heeft van deze zaak geen kennis gehad ;

» 2° ... voor de loodsen, betreft de formele beslissing die door het telegram van de Minister is medegedeeld, een inschrijver die aanbiedingen heeft ingestuurd welke op verschillende punten van de aanbestedingsvoorwaarden afwijken, en die zich, onder intrekking van zijn reserves, eerst bij die bedingen heeft neergelegd nadat het departement hierom achteraf had verzocht », .

en dat een andere ambtenaar wenst te vernemen op welke punten de aanbiedingen afwijken ; dat, nadat op deze vraag was geantwoord, het voorstel is gedaan om de aanbesteding zonder gevolg te verklaren en een onderhandse overeenkomst te sluiten ; dat, nadat de voorzitter had opgemerkt dat « zodoende de beslissing van de Minister over het hoofd zou worden gezien », de mening is geuit, dat indien de aanbestedingsraad oordeelt dat de ministeriële beslissing de belangen van de Kolonie vrijwaart en een onderhandse overeenkomst tot dezelfde uitkomst leidt, er aanleiding was, ten einde de bestelling niet langer uit te stellen, « de procedure te regulariseren en hiervoor de door de Minister aangewezen aannemers aan de Gouverneur-generaal voor te stellen », onder de toevoeging « dat de gevolgde procedure theoretisch onregelmatig was en de terzijde gestelde inschrijvers een middel aan de hand deed om de beslissing die de Minister eenzijdig had getroffen zonder voorafgaande raadpleging van de enige, op grond van de ordonnantie 34/4 van 12 januari 1953 bevoegde aanbestedingsraad, door de Raad van State nietig te doen verklaren » ; dat dit voorstel zonder verder bezwaar is aangenomen ;

Overwegende dat onderaan deze notulen de vermelding voorkomt : « Beslissing van de Gouverneur-generaal voor de Vice-Gouverneur-generaal, akkoord », boven een onleesbare handtekening met datum 25 mei 1955 ;

Overwegende dat uit dit stuk blijkt, dat noch de aanbestedingsraad, noch de Gouverneur-generaal die zijn akkoord heeft gegeven, het advies van de te Brussel ingestelde commissie, waarvan de conclusie was dat de C.B.A. de voordeligste aanbieding had ingezonden, in twijfel hebben getrokken en dat het tengevolge daarvan is dat de Gouverneur-generaal, na het advies van de aanbestedingsraad, een beslissing heeft genomen ten einde de procedure in het belang van de Kolonie te regulariseren ; dat de brief, waarin op 27 mei 1955 uit Leopoldstad aan de « Société de constructions et bétons en Afrique » werd bericht, dat haar aanbieding aanvaard was, uitdrukkelijk zegt : « De Gouverneur-generaal van Belgisch-Congo verklaart U aannemer voor de bouw van de loodsen voor vliegtuigen... » ;

Overwegende dat de beslissing die over de aanbesteding heeft beschikt, dus door de Gouverneur-generaal is genomen, na een advies van de aanbestedingsraad en dat dit advies verantwoord was door de overwegingen van de door de Minister ingestelde commissie, welke niemand heeft tegengesproken; dat het eerste middel feitelijke grondslag mist;

Overwegende dat het tweede ingeroepen middel zich beroept op het verbreken van de gelijkheid tussen de inschrijvers; dat verzoekster hiervoor uiteenzet, dat de basisinschrijving van de « Société de constructions et bétons en Afrique (C.B.A.) », evenals de variante II die aangenomen is, op verscheidene hoofdpunten afwijken van de bepalingen van de aanbestedingsvoorwaarden, onder meer doordat deze aanbiedingen bepalingen betreffende prijschommelingen bevatten, en dat deze onregelmatigheid substantieel was omdat zij een belangrijke terugslag op de prijs had; dat zij er aan toevoegt, dat de aannemer, doordat hij de gelegenheid heeft gekregen de bepalingen van de aanbestedingsvoorwaarden betreffende de prijswijzigingen te aanvaarden, de toelating heeft gekregen een veel lager aanbod te doen dan hij oorspronkelijk had gedaan;

Overwegende dat het zevenentwintigste lid van artikel 33 van de aanbestedingsvoorwaarden zegt: « Kunnen worden verworpen de inschrijvingen die niet volgens het model zijn opgemaakt en andere bedingen vermelden dan die welke voor de aanneming zijn bedongen, of waarbij de volledige vereiste documenten niet zijn gevoegd »; dat deze bepaling verwerping van niet conforme inschrijvingen toestaat maar niet verplicht; dat het de bouwheer toekomt, te oordelen of de inschrijvingen conform zijn, maar dan mits hij voor alle inschrijvers hetzelfde beoordelingscriterium gebruikt en mits de onregelmatigheden, wanneer de « non-conformiteit » niet op dezelfde punten betrekking heeft, niet substantieel zijn, dit wil zeggen, niet van die aard, dat zij elke werkelijke vergelijking tussen de inschrijvingen uitsluiten;

Overwegende dat de aanneming, volgens het bijvoegsel nr 1 van de algemene aanbestedingsvoorwaarden, tegen een absoluut forfait wordt uitgeschreven maar niettemin aanpassingen voor schommelingen in de prijzen tijdens de duur van de aanneming en in de kosten van inlandse en Europese arbeidskrachten toestaat; dat dit bijvoegsel deze prijschommelingen vaststelt met referentie naar sommige materialen, welke schommelingen door de commissie van de mercuriale van de provincie Leopoldstad elke maand worden vastgesteld, en zeer nauwkeurig bepaalt hoe hiermede rekening moet worden gehouden; dat anderzijds, al mocht de inschrijver als variante aanbiedingen inzenden volgens andere opvattingen dan die van de administratie en al behield de administratie zich het recht voor onder de haar voorgelegde oplossingen die te kiezen welke haar uit een technisch, economisch en esthetisch oogpunt het dienstigste voorkwam, de keuze nochtans onderworpen was aan de eis: « De inschrijver geeft alleszins een basisofferte volgens de aanduidingen en plans van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden »; dat de basisinschrijving noch de varianten dus substantiële afwijkingen van de bepalingen van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden mochten vertonen;

Overwegende dat de C.B.A. en de S.O.G.I.A.F. bij brieven van 8 april 1955 verzocht zijn, hun inschrijvingen nader toe te lichten of aan te vullen; dat van de C.B.A. gevraagd is, dit te doen:

— door intrekking van bijlage 11 waarin de formule tot aanpassing van de prijs voor het gebinte was

omschreven, en van bijlage 10 met de prijschommelingen voor gewapend beton,

— door de kosten voor verzekering C.E.C.O. en de installatie van de werf die onder afzonderlijke posten in de inschrijving voorkwamen, in de prijzen van het borderel op te nemen,

— door opgave van gewicht en eenheidsprijs voor het in variante II voorgesteld gebinte,

— door aanwijzing van eventuele onderaannemers voor het plaveien van de loodsen, het metaaltimmerwerk, het glaswerk, het loodgieterswerk,

— door opgave van de herkomst van het staal voor de bouw van het gebinte, van de trapsgewijze blokken in asbestos-cement, van het metaaltimmerwerk, het vensterglas, het loodgieterswerk en het elektrisch materieel;

dat zij eveneens verzocht is om bijlage 7 aan te vullen met opgave van de prijs voor de op de werf gebrachte materialen en om nadere opgave van de ruimte ingenomen door elke centrale zuil in gewapend beton voorzien in variante II;

Overwegende dat verzoekster wel in het algemeen inroept dat de basisinschrijving van de « Société de constructions et bétons en Afrique » op verscheidene hoofdpunten van de bepalingen van de aanbestedingsvoorwaarden afwijkt, maar dit middel slechts op de twee punten heeft ontwikkeld;

Overwegende dat zij betoogt, dat het met de inschrijving van C.B.A., die het gewicht van het gebinte in variante II niet opgaf, niet mogelijk was de eenheidsprijzen te kennen door eenvoudige deling van de globale prijs door het aantal opgegeven kilos, terwijl dit met haar inschrijving wel mogelijk was; dat zij nochtans niet aangeeft hoe dit verschil tussen de twee aanbiedingen een werkelijke vergelijking door de administratieve overheid verhinderd heeft;

Overwegende dat zij gans in het bijzonder heeft gewezen op de intrekking van nota 11 waarin een door de aanbestedingsvoorwaarden niet toegelaten beding van prijschommelingen voorkwam; dat zij betoogt: « Het is onmogelijk uit te maken welk het aanbod van C.B.A. ware geweest indien zij zich naar de aanbestedingsvoorwaarden had gedragen » en dit aanbod had « noodzakelijk hoger moeten zijn, aangezien zij (C.B.A.) zich moest vrijwaren tegen prijschommelingen, waaraan zij ontsnapte door in haar aanbiedingen een bepaling in te voegen die haar tegen zodanige schommelingen waarborgde »;

Overwegende dat de « Société de constructions et bétons en Afrique (C.B.A.) » zich in de tekst zelf van haar inschrijving heeft verbonden uitdrukkelijk « de werken voor de bouw van vliegtuigloodsen voor de nieuwe vlieghaven te Leopoldstad overeenkomstig de bepalingen en eisen van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden nr 30/62/53 uit te voeren tegen de door haar opgegeven globale en forfaitaire prijs », en dit zowel voor de basisinschrijving als voor de door haar voorgestelde varianten — dat zij voorts verklaard heeft, de in artikel 6, § c, van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden geëiste stukken bij haar inschrijving te voegen, maar dat zij in plaats van gewoon de gevraagde inlichtingen volgens het model van deze aanbestedingsvoorwaarden te verstrekken, twee nota's heeft bijgevoegd genummerd 10 en 11;

Overwegende dat zij in nota 10 de prijs voor beton-ijzer fob Antwerpen en de door het « Organisme régulateur pour le commerce du ciment au Congo belge (O.R.C.) » vastgestelde prijs voor cement cif Leopoldstad heeft opgegeven, in plaats van die prijzen op te geven zoals in de aanbestedingsvoorwaarden voorgeschreven was, dit is gebracht op de werf;

Overwegende dat de nota 11 onder het opschrift « Nota betreffende de metaalgebinten » zegt: « La Société métallurgique d'Enghien-Saint-Elloi », die wij als onderaannemer voor de uitvoering van de metalen gebinten en verscheidene werken in ijzer hebben gekozen, meldt ons in haar offerte dat de ingezonden prijzen steunen:

— op de prijzen thans gevraagd door de Belgische walsenrijen voor walsstaal...: handelsstaal af-fabriek Charleroi 4.275 Belg. fr. + 2,5 % — profielijzer af-fabriek Charleroi 4.275 Belg. fr. + 2,5 % — platen af-fabriek Clabecq 4.900 Belg. fr. + 2,5 % — balkjes Grey franco Athus 4.500 Belg. fr.,

— op de prijzen die ons door onze onderaannemers voor platen in aluminium zijn bezorgd...,

— op de prijzen die ons zijn bezorgd door de « Agence maritime internationale » voor het vervoer van fob Antwerpen tot Leopoldstad..

Elke wijziging van deze basissen, die ingetreden mocht zijn op het ogenblik dat onze onderaannemers vast op onze bestellingen inschrijven, leidt tot herziening van onze prijzen.

Onze prijzen zijn voorts gebaseerd op de lonen die heden worden uitbetaald en moeten, ingeval deze mochten schommelen, worden herzien volgens de regeling van bijlage 1 van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden voor de aanneming.

Onze prijzen omvatten de invoerrechten in Congo en de statistiekbelasting die thans voor zodanige leveringen toegepast worden, maar omvatten geen enkel ander bestaand of later in te voeren recht of belasting.

Zij zijn vatbaar voor herziening in verhouding tot de rechten en belastingen die werkelijk zullen verschuldigd zijn »;

dat de nota na een blanco vervolgde: « Gevoegd bij mijn inschrijving van 13 januari 1955 voor de werken van de vliegtuigloodsen in de nieuwe vlieghaven te Leopoldstad, aanbesteding nr 30/62/53. Gedaan te Leopoldstad, op 12 januari 1955 », waarop de handtekening van de directeur-generaal van de C.B.A. volgde ;

Overwegende dat deze stukken, die niet conform waren aan de voorschriften van de aanbestedingsvoorwaarden, de argwaan van de administratie hebben gewekt die genoteerd heeft: « Deze aanwijzingen zijn waarschijnlijk niets dan verduidelijkingen, maar de inschrijver zou zich hierop eventueel kunnen beroepen om prijsaanpassingen van die materialen te eisen volgens andere regelen dan die welke in de aanbestedingsvoorwaarden zijn vastgelegd »

Overwegende dat de inschrijver, door bij zijn inschrijving stuk nr 10 te voegen, waarin hij de prijs voor betonijzer fob Antwerpen en voor cement de door het O.R.C. cif Leopoldstad vastgestelde prijs opgaf, niet had kunnen beweren, dat hij zich in strijd met de bepalingen van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden het recht had voorbehouden, de in de inschrijving forfaitair vastgestelde prijs te verhogen met het bedrag van de kosten voor het vervoer tot de werf en volgens de door het O.R.C. vastgestelde prijschommelingen ; dat hij, door aan het dossier voor de inschrijving stuk 11 toe te voegen, heeft vastgesteld dat de onderaannemer, tot wie hij zich had gewend, niet bedoeld had zonder meer te refereren naar de in de aanbestedingsvoorwaarden bepaalde prijschommelingen, maar dat de inschrijver, nadat hij er zich toe verbonden had, het werk overeenkomstig de bepalingen en regelen van de aanbestedingsvoorwaarden tegen een forfaitair vastgestelde prijs uit te voeren, niet had kunnen beweren aan deze eis te ontkomen door zich te beroepen op een stuk waarin een aantal niet door de

aanbestedingsvoorwaarden toegelaten prijschommelingen welke zijn onderaannemer voor zich zelf en zijn eigen onderaannemers had bedongen, nader werden uiteengezet ;

Overwegende dat de Administratie — al heeft zij terecht opgemerkt dat deze beide nota's niet conform waren met artikel 6, § c, van de bijzondere aanbestedingsvoorwaarden, en ook al heeft zij geoordeeld dat zij zich tegen elke oneerlijke handeling moest vrijwaren — door haar verzoek aan de « Société de constructions et bétons en Afrique » om deze beide stukken in te trekken, deze niet gemachtigd heeft een nieuwe aanbidding conform met de aanbestedingsvoorwaarden in de plaats te stellen van forfaitaire aanbiedingen waaraan een verboden beding inzake prijschommelingen was verbonden dat de regularisatie, waartoe de Administratie toestemming heeft verleend, niet op een substantiële onregelmatigheid betrekking heeft gehad die de vergelijking van deze inschrijving met de andere verhinderde; dat het middel niet in aanmerking komt;

Overwegende dat verzoekster in haar verzoekschrift ook ingeroepen heeft, dat bijkomende inlichtingen, die de vernietiging van de aanbesteding tot gevolg kunnen hebben, aan sommige inschrijvers zouden zijn medege-deeld; dat zij niet beweert dat de firma C.B.A. hiervan voordeel heeft gehad ; dat het dus zonder belang is te onderzoeken of deze onregelmatigheid wegens de aard van de inlichtingen de geldigheid van de aanbestedingsprocedure kan aantasten ;

Overwegende dat verzoekster zich ook op het middel van de machtsafwendings heeft beroepen, maar tot staving van dit middel geen andere gegevens aanhaalt dan die welke tot hertoe zijn beantwoord ;

Overwegende dat verzoekster zich ook heeft beroepen op vergissingen die te haren nadele, bij de vaststelling van het aanbod van C.B.A. met het oog op een vergelijking met haar aanbod zouden zijn begaan ; dat, daargelaten of deze vergissingen voor het eerst op de terechtzitting mochten worden ingeroepen tot staving van de middelen die in het verzoekschrift waren uiteengezet, kan worden volstaan met de vaststelling, dat niet het cijfer dat tot grondslag voor de vergelijking van de cijfers heeft gediend, maar het cijfer van de bestelling met 2.871.995 frank + 1.084.717 frank is verminderd, d't is met het bedrag van verminderingen die door S.O.G.I.A.F. alleen waren gesignaleerd,

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2. — De kosten, bepaald op 750 frank, komen ten laste van verzoekster.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 3 juli 1956.

Voorzitter : M. Van Mallegheem.
Raadsheren : MM. Gerniers en Soenens.
Openbaar Ministerie : M. Versée.

Strafvordering. — Bevoegdheid van de onderzoeks-rechtsmachten, die een buitenvervolginstelling uitspreken, de verbetering te bevelen van een vervalste onderhandse akte.

Bij gelegenheid van een buitenvervolginstelling kan het O.M. van de Raadkamer vorderen, de verbetering te bevelen van een onderhandse akte, waarvan de vervalsing is vastgesteld, wanneer het O.M. daardoor een maatregel van openbare orde beoogt, die ten doel heeft het voortbestaan te beletten van een feitelijke toestand, die een misdrijf zou bestendigen.

Het O.M. vermag dan te handelen krachtens artikel 46 van de wet van 20 april 1810.

Het doen ophouden van een delictueuse toestand raakt inderdaad de openbare orde.

Deze eis van het O.M. kan ook voor de straf-rechtsmachten worden gebracht, zelfs al wordt geen strafrechtelijke veroordeling uitgesproken. Er bestaan geen redenen om te beslissen, dat de Raadkamer, die een beschikking van buitenvervolginstelling verleent, onbevoegd zijn zou van een dergelijke vordering kennis te nemen.

De verbetering van het vervalste stuk, alvorens de teruggave daarvan te bevelen, wordt vereist door de openbare orde en is uitdrukkelijk bepaald in artikel 463 Sv. wat de authentieke akten betreft; krachtens de algemene beginselen is deze regel ook toepasselijk op de onderhandse akten, die gedeeltelijk werden vervalst.

O.M. t/ X.

Advies O.M.

De Procureur-generaal bij het Hof van beroep te Gent;

Gezien de beschikking dd. 7 november 1955 van de raadkamer te Gent, in zake :

X.....

waarbij, op eensluidende vordering dd. 4 november 1955 van de heer Procureur des Konings te Gent :

1) verklaard wordt dat er ten laste van voornoemde geen aanleiding is tot vervolging uit hoofde van : te Gent, de 9 februari 1949 of tussen 9 februari 1949 en 31 december 1949 :

A. met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden valsheid te hebben gepleegd in handels- of bankgeschriften, of in private geschriften, hetzij door valse handtekeningen, hetzij door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of ontlastingen van schuld valselijk op te maken of door ze achteraf in de akten in te voegen, hetzij door toevoeging of vervalsing van bedingen, van verklaringen of van feiten, welke deze akten tot doel hadden op te nemen en vast te stellen, te weten door op een ontvangstbewijs dd. 9 februari 1949 ondertekend S. op de derde regel de vermelding « te Gent, de som van 4.000 fr. » te hebben gewijzigd in « te Gent, de som van 64.000 fr. » ;

B. met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, gebruik te hebben gemaakt van het onder letter A nader omschreven vervalst stuk ;

2) de teruggave bevelen wordt aan meester Oscar Verdonck, pleitbezorger te Gent, van het vals beweerde ontvangstbewijs in dato 9 februari 1949, na schrap-

ping in de regel « ...te Gent : de som van Fr. 64.000 » van het cijfer 6 ;

Gelet op het beroep door X... tegen voormelde beschikking ingesteld door verklaring ter griffie dd. 12 november 1955, beroep uitdrukkelijk beperkt tot dat deel dezer beschikking hierboven aangehaald sub 2° ;

Wat de feiten betreft :

Uit het dossier blijkt dat X... op 12 april 1946 van een zekere S. een som gelds van 64.000 fr. in lening heeft ontvangen ;

Begin 1955, wanneer de uitlener een procedure van derden-beslag volgt met het doel terugbetaling te verkrijgen van de aan hem door X... nog verschuldigde sommen wordt door deze laatste een kwijtschrift overgelegd waarvan de getijpte tekst luidt als volgt : « Ontvangen van de heer X..., te Gent, de som van 64.000 fr. zijnde betaling op lening van 64.000 fr. (vier-en-zestig duizend frank » gevolgd door de geschreven tekst : « Gedaan den 9.2.49 » en ondertekend S...

Op 3 juni 1955 richtte S... een klacht aan de heer Procureur des Konings te Gent waarin o.a. beweerd wordt dat dit kwijtschrift vals is, en dat hij in werkelijkheid op 9 februari 1949 een gedeeltelijke terugbetaling had ontvangen, groot 4.000 fr., en daarvoor een kwijtschrift had afgeleverd.

De door de heer onderzoeksrechter aangestelde deskundige besluit er formeel toe, aan de hand van wetenschappelijke vaststellingen, dat het besproken kwijtschrift oorspronkelijk het getal 4.000 vermeldde, en er achteraf het cijfer 6 werd aan toegevoegd, aldus het getal veranderde in 64.000.

X... houdt zijnerzijds staande dat 9 februari 1949 wel degelijk de ganse lening van 64.000 fr. werd terugbetaald en zijn echtgenote, die nooit in verdenking werd gesteld, verklaart dat zij zelf en alleen het betwiste kwijtschrift getijpt, en daar onmiddellijk het bedrag van 64.000 fr. en niet van 4.000 fr. heeft op vermeld.

Wat de ontvankelijkheid en de draagwijdte van het beroep betreft.

Overwegende dat er geen beroep is tegen het gedeelte van de bestreden beschikking dat de buitenvervolginstelling beveelt noch vanwege de verdachte, wiens beroep op dit punt trouwens onontvankelijk zou geweest zijn, noch vanwege het openbaar ministerie ;

Overwegende dat het beroep van de gewezen verdachte beperkt is tot het gedeelte van de bestreden beschikking dat de buitenvervolginstelling beveelt noch vanwege de verdachte, wiens beroep op dit punt trouwens onontvankelijk zou geweest zijn, noch vanwege het openbaar ministerie ;

Overwegende dat het beroep van de gewezen verdachte beperkt is tot het gedeelte van de bestreden beschikking de teruggave bevelende van het vals beweerde stuk, doch na de verbetering ervan ;

Overwegende dat dit beperkt beroep als ontvankelijk voorkomt ; dat de bevolen maatregel van verbetering van het besproken kwijtschrift van aard is appellant te grieven, vermits het voor hem nog slechts een bewijs van een terugbetaling van 4.000 fr. zou daarstellen, dan wanneer hij — te recht of ten onrechte — beweert 64.000 fr. te hebben terugbetaald ; overwegende, in algemene zin, dat beroep mogelijk is van zodra de in eerste aanleg uitgesproken beslissing een grief vertoont ;

Overwegende bovendien dat beroep tegen een beschikking van de Raadkamer steeds mogelijk geacht wordt wanneer zij aangetast is door een vormgebrek, o.m. wanneer de rechten der verdediging niet geëerbiedigd werden ; dat dit laatste ter zake het geval

schijnt geweest te zijn, waar appellant nooit ervan kennis kreeg dat de maatregel van verbetering van een hem toebehorend kwijtschrift werd gevorderd, vóór de raadkamer niet werd opgeroepen, noch formeel in kennis werd gesteld van het bevelen van de gevorderde maatregel;

Overwegende dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling in beginsel, wanneer een zaak regelmatig bij haar aanhangig wordt gemaakt, de macht heeft ze tot zich te trekken, en in de vervolgingen andere feiten of andere personen te betrekken; overwegende nochtans dat met betrekking op dit evocatierecht, de zaak niet kan geacht worden als zijnde regelmatig bij haar aanhangig gemaakt, indien de feiten wier vervolging zij tot zich trekt, gedekt zijn door een in kracht van gewijsde gegane beschikking van buitenvervolginstelling (Faustin-Hélie, Instruction Criminelle, II, n° 3036);

Overwegende dat de beschikking dd. 7 november 1955 bij gebrek aan beroep van het Openbaar Ministerie, definitief is geworden voor zover zij de buitenvervolginstelling van appellant beveelt; dat diens ontvankelijk beroep tegen het verdere gedeelte der beschikking, houdende een maatregel van teruggave — in de brede zin van het woord — dan niet van zulke aard kan zijn de kamer van Inbeschuldigingstelling op deze wijze te vatten dat zij zou kunnen gebruik maken van het evocatierecht welke zienswijze men er ook kan op nahouden betreffende de bezwaren tegen appellant of andere betrokken personen;

Over de gegrondheid van het beroep :

Overwegende dat door het behandelde beroep in werkelijkheid aan de Kamer van Inbeschuldigingstelling volgende vraag wordt gesteld : hebben de onderzoeksrechtsmachten, die het bestaan vaststellen van valsheid in een privaat geschrift, waarvan de vervalsers onbekend gebleven is ofwel niet kan vervolgd worden, de macht of de hoedanigheid om te bevelen dat deze akte hersteld, doorgehaald of verbeterd zal worden;

Overwegende dat, naar luid van art. 463 van het wetboek van strafvordering, wanneer authentieke akten in hun geheel of ten dele vals verklaard zijn, de rechtbank die van de valsheid kennis genomen heeft beveelt dat de akten zullen hersteld, doorgehaald of verbeterd worden;

Overwegende dat volgens zekere rechtspraak en rechtsleer, waar artikel 463 Sv. alleen van authentieke akten gewaagt, de verbetering of doorhaling zich nochtans ook opdringt in geval veroordeling wegens valsheid in private geschriften (zie : Paul Servais : « Sur la confiscation des écrits reconnus faux » in R.D.P. 1910, 1065, en volg. : Corr. Bruss. 1.3.1907, R.D.P. 1907, 270; in andere zin : Brussel 7.10.1907, R.D.P. 1908, 52; K.I. Brussel 12.2.1907 en noot R.D.P. 1907, 263-269; « Sur l'application de l'article 463 du C.I.C. », door J.D., R.D.P. 1907, 631 en volg.);

Overwegende dat insgelijks volgens een bepaalde rechtspraak en rechtsleer, artikel 463 Sv. toepasselijk wordt geacht, niet alleen wanneer de rechtbank veroordeelt wegens valsheid in geschriften, doch ook, wanneer zij geldig gevat zijnde van de openbare vordering, geen straf uitspreekt, bv. wegens verjaring (Luik, 24 november 1948, R.D.P. 1948-1949, 412 en noot van raadsheer Trousse), of wanneer de raadkamer een beschikking van buitenvervolginstelling verleent, bv. om reden van afwezigheid van bedrieglijk opzet in hoofde van de vervalsers of wanneer de eigenlijke vervalsers om een andere reden aan bestraffing ontsnapt

(zie : Raadkamer Charleroi, 22 november 1900, Pas. 1902, III, 168 en noot; contra : de hoger aangehaalde studie getekend J. D., in R.D.P. 1907, 631 en volg. Zie ook : K. I. Brussel, 24 juli 1934, R.D.P. 1934, 848);

Overwegende dat de maatregel van verbetering van een vervalst stuk moet beschouwd worden als een « teruggave » in de brede zin van het woord, die tot doel heeft het voortbestaan te beletten van een feitelijke toestand het misdrijf zou bestendigen en aan de wetsovertreder ten slotte het voordeel zou toekennen van het misdrijf (reeds vermelde noot van raadsheer Trousse onder Luik, 24 november 1948, R.D.P., blz. 417);

Overwegende dat het openbaar ministerie een dergelijke eis moet instellen, daar het doen ophouden van een delictueuse toestand klaarblijkelijk de openbare orde aanbelangt; dat de strafrechtsmachten een dergelijke maatregel van herstel kunnen bevelen, ook al wordt geen strafsancie uitgesproken, wanneer zij op regelmatige wijze kennis te nemen hebben van de openbare vordering, — en op voorwaarde dat zij het bestaan vaststelt van een valsheid in geschriften zoals voorzien door het strafwetboek;

Overwegende dat de eerste rechter aldus te recht gehandeld heeft dat de aangehaalde motivering « dat er ten laste van de verdachte generlei bezwaar bestaat », alleen slaat op het feit, te weten of de enige in verdenking gestelde persoon wel zelf de dader is geweest van de vastgestelde valsheid; dat echter de stukken der strafrechtspleging duidelijk aantonen dat er door iemand, waarvan er onvoldoende bezwaren zouden zijn om te denken dat het de verdachte was, en waarvoor geen andere persoon schijnt in verdenking gesteld geweest te zijn, de valsheid in geschriften gepleegd werd, zoals voorzien in de artikelen 193, 196, 197, 213 en 214 van het strafwetboek;

Overwegende dat het beroep derhalve als ongegrond voorkomt;

Gelet op de artikelen 223 en 463 van het wetboek van strafvordering; artikel 46 van de wet van 20 april 1810; artikelen 13 24 van de wet van 15 juni 1935;

Vordert, dat het aan het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling behage : het beroep ontvankelijk doch ongegrond te verklaren; derhalve het bestreden gedeelte van de beschikking te bevestigen en appellant tot de kosten van zijn beroep te veroordelen.

Arrest

Wat de ontvankelijkheid en de draagwijdte van het beroep betreft :

Overnemende dienaangaande de beweegredenen van het rekvisitorium van de heer procureur-generaal;

Overwegende verder dat het beroep tijdig en regelmatig ingesteld werd.

Over de gegrondheid van het beroep :

Overwegende dat het bestreden gedeelte van de beschikking van de raadkamer te Gent, dd. 7 november 1955, waar ze de schrapping beveelt van het cijfer 6 in het getal « 64.000 » van het ontvangstbewijs dd. 9 februari 1949, in werkelijkheid een confiscatie uitspreekt;

Overwegende dat de verbeurdverklaring ofwel een straf ofwel een civiele vergoeding ofwel nog een maatregel van openbare orde is;

Overwegende dat de raadkamer niet bevoegd is om straffen uit te spreken; dat een civiele vergoeding niet kan gevorderd worden door het Openbaar Ministerie

en evenmin door de raadkamer, bij gelegenheid van een buitenvervolginstelling, kan worden toegekend;

Overwegende dat de ter zake door het Openbaar Ministerie gevorderde schrappling blijkbaar het karakter heeft van een maatregel van openbare orde die tot doel heeft het voortbestaan te beletten van een feitelijke toestand, die een misdrijf zou bestendigen;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie alsdan vermag te handelen op grond van artikel 46 van de wet van 20 april 1810;

Overwegende dat het doen ophouden van een delictueuse toestand inderdaad klaarblijkelijk de openbare orde aanbelangt;

Overwegende dat deze eis van het Openbaar Ministerie ook vóór de strafrechtsmachten kan worden gebracht, zelfs al wordt geen strafrechtelijke veroordeling uitgesproken; dat er geen redenen voorhanden zijn om te beslissen dat de raadkamer, die een beschikking van buitenvervolginstelling verleent, onbevoegd zou zijn om van een dergelijke eis kennis te nemen;

Overwegende dat in casu de materialiteit van de vervalsing van het bewust ontvangstbewijs vaststaat;

Overwegende dat de verbetering der vervalsing, alvorens de teruggave van het vervalst stuk te bevelen, vereist is door de openbare orde en uitdrukkelijk voorzien door artikel 463 wetboek strafvordering wat de authentieke akten betreft; dat deze regels krachtens de algemene beginselen ook toepasselijk is op de onderhandse akten welke gedeeltelijk vervalst werden (Nijpels et Servais, Code pénal annoté, Ed. 1938, blz. 141, n° 3).

Om deze redenen,

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling, Gelet op artikelen 13 en 24 der wet van 15 juni 1935; Verklaart het beroep ontvankelijk doch ongegrond; Wijst het af en bevestigt het bestreden gedeelte van de beschikking a quo.

Kosten van beroep ten laste van verdachte.

NOOT: Het door de oorspronkelijke verdachte tegen bovenstaande beslissing ingestelde beroep in cassatie is verworpen bij arrest van het Hof van Cassatie, dd. 14 januari 1957, dat in dit nummer is opgenomen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. — 21 december 1955.

Voorzitter: M. Janssens.

Rechtters: M.M. Cornette en Hernould.

Advocaten: Mrs De Beuckelaere en Stas.

Hypothecaire lening. — Commissieloon.

De draagwijdte van de artikelen 8 en 24 van het K.B. van 7 januari 1936 tot reglementering van de hypothecaire leningen mag niet worden uitgebreid buiten het toepassingsgebied van dit K.B.

Dit K.B. bedoelt een einde te maken aan de destijds aangeklaagde misbruiken bij de regeling van de contractuele verhoudingen tussen partijen bij de akte van lening, nl. tussen de schuldenaar en de schuldeiser, de tussenkomende partij, de reconstituerende derden of hun stille handlangers.

De vergoedingen aan zaakwaarnemers of makelaars, voor zover dezen niet als handlangers van de schuldeisers, de tussenkomende partij of de reconstituerende derden moeten worden aangemerkt, vallen niet binnen het toepassingsgebied van het K.B. en

worden dienvolgens niet door de bepalingen van de artikelen 8 en 24 getroffen.

N.V. De Belgische Financiële Maatschappij t/
Castermans en Smeets.

Overwegende dat de eis van oorspronkelijke aanlegster, thans appellante, strekte tot veroordeling van huidige geïntimeerden, om aan eerstgenoemden te betalen de som van 8.500 fr. ten titel van vergoeding voor negociatie ener hypothecaire lening, berekend aan 2% op het ontleende kapitaal;

Overwegende dat de geïntimeerden inderdaad op 16 November 1954 beroep deden op de tussenkomst van appellante ten einde voor hen het verlangde kapitaal te zoeken, en zij zich verbonden tot betaling van gezegde vergoeding;

Overwegende dat de geïntimeerden de nietigheid van deze overeenkomst betreffende het negociatieloon en dit op grond van artikel 8 en 24 van het Koninklijk Besluit N° 225 van 7 Januari 1936 tegenwerpen;

Overwegende dat de eerste Rechter deze stelling van huidige geïntimeerden bijtrad, oordelend dat het Koninklijk Besluit van 7 Januari 1936 van toepassing is op appellante; dat hij zich hierbij steunde op de algemene bewoordingen van de artikelen 8 en 24 van dit besluit, en op een tekst van het verslag aan de Koning, dat dit Besluit voorafgaat;

Overwegende dat artikel 24 o.m. bepaalt dat geen vergoeding of commissie verschuldigd is, *welke ook de benaming of de begunstigde weze, tenzij uitdrukkelijke vermelding in de akte van lening; terwijl artikel 8 o.m. voorschrijft dat de leningsakte moet melding maken van de vergoedingen voor negociatie, welke de vorm of de begunstigde ervan weze, die ten laste van de ontleners worden gelegd;*

Overwegende dat op het zicht van deze teksten weliswaar niet kan geloofd worden dat de terminologie van deze artikelen een zeer algemeen karakter vertoont;

Overwegende nochtans dat de draagwijdte van deze artikelen niet buiten het toepassingsveld van het Koninklijk Besluit zelf kan reiken;

Overwegende dat het Besluit bedoelt, een einde te stellen aan de destijds aangeklaagde misbruiken, door regeling der contractuele verhoudingen tussen partijen bij de akte van lening, namelijk tussen de schuldenaar en de schuldeiser, de tussenkomende partij, der reconstituerende derden of hun stille handlangers (zie Nota get. J. V. H. Tijdschr. v. Notarissen, blz. 75);

Overwegende dat het verslag aan de Koning betreffende de artikelen 8 en 24 aanhaalt:

« Niet zelden ziet men door weinig gewetensvolle ondernemingen op het ogenblik zelf dat het geleend kapitaal aan de geldopnemer moet worden uitgekeerd, daarvan diverse commissies afhouden, die ten voordele van de *geldschiet*er, van de *partij* of van stille handlangers, een aanzienlijk deel van het geleende kapitaal aan zijn bestemming onttrekken. »

Overwegende dat de vergoedingen aan zaakwaarnemers of makelaars voor zover dezen niet als handlangers van hetzij de schuldeiser, de tussenkomende partij of de reconstituerende derden kunnen doorgaan, niet vallen binen het toepassingsveld van het Besluit en dienvolgens niet getroffen worden door de beschikkingen van de artikelen 8 en 24; (zie ook Vrederecht Gent II, 25 januari 1940, Tijdschrift v. Notarissen 1940 117. Nota get. J. B. in Rev. Prat. Not. Belge 1941, 294);

Overwegende dat het niet bewezen is noch beweerd wordt dat de appellante rechtstreeks of onrechtstreeks

optreedt voor een der partijen waarvan hoger sprake en er geen redenen voorhanden zijn om te veronderstellen dat zij als « handlanger » van een dezer door gaat;

Overwegende dat de appellante ter zake geheel vreemd gebleven is aan het negotium der leningsakte zelf; dat zij hoogstens het terrein hiervan heeft voorbereid;

Overwegende dat er nopens het bedrag der gevorderde vergoeding geen betwisting bestaat;

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzende;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Dienvolgens hervormt het vonnis a quo en doende wat de eerste rechter had moeten doen :

Verklaart de oorspronkelijke eis ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt de geïntimeerden solidair om aan appellante te betalen de som van 8.500 fr., samen met de gerechtelijke intresten vanaf 24 mei 1955 en de gedingskosten van eerste aanleg en beroep.

NOOT: Zie in dit nummer het bij bovenstaand vonnis in hoger beroep vernietigde vonnis van de Vrederechter te Antwerpen d.d. 25 juni 1955.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis. -- 12 juli 1956.

Voorzitter : M. Janssens.

Rechters : M.M. Cornette en Hernould.

Advocaten : Mrs De Beuckelaere en De Messemaeker.

Hypothecaire lening. — Commissieloon.

De vergoedingen aan zaakwaarnemers of makelaars, voor zover dezen niet moeten worden aangemerkt als handlangers van hetzij de schuldeiser, hetzij de tussenkomende partij of de reconstituerende derden, vallen niet binnen het toepassingsgebied van het K.B. van 7 januari 1937 en worden dienvolgens niet getroffen door de bepalingen van de artikelen 8 en 24 van dit K.B.

N.V. Belgische Financiële Maatschappij t/ Paschael.

Overwegende dat volgens overeenkomst van 6 december 1954, afgesloten tussen partijen, appellante door geïntimeerde gelast werd met het zoeken ener lening van 325.000 fr.; dat geïntimeerde zich verbond een forfaitaire vergoeding van 2 % te betalen in geval van toekenning der leningen en in geval van verzaking door de ontlenende partij een vergoeding van 2 %, plus de kosten, welke appellante zal bewijzen te hebben uitgegeven tot de datum van de verzaking ;

Overwegende dat uit een aangetekend schrijven van 23 maart 1955, gezonden door geïntimeerde aan appellante, blijkt dat geïntimeerde van de gegeven opdracht afzag ;

Overwegende dat hierop appellante, bij aangetekend schrijven van 25 maart 1955, de vergoeding van 2 % opeiste, alsook een som van 1.000 fr. wegens verplaatsingskosten door haar op deze som geschat ; dat zij in hetzelfde schrijven geïntimeerde er attent op maakte dat bij bovengemelde kosten niet begrepen waren de

onkosten, die de notaris in Brussel eventueel zou gemaakt hebben ;

Overwegende dat bij gebrek aan betaling, appellante genoodzaakt werd, bij exploot van 9 juni 1955, geïntimeerde voor de Heer Vrederechter van het derde kanton te Antwerpen te dagvaarden, voor volgende sommen :

1) 6.500 fr. zijnde de forfaitaire vergoeding van 2 % op 325.000 fr.; 2) 1.000 fr. wegens verplaatsingskosten; 3) 1.110,70 fr., zijnde de kosten verschuldigd aan Notaris Bauwens, hetzij te samen 6.500 + 1.000 + 1.110,70 fr. = 8.610,70 fr.;

Overwegende dat geïntimeerde, bij vonnis van 18 juni 1955, verleend bij verstek, veroordeeld werd tot betaling van voormelde som van 8.610,70 fr., samen met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding ;

Overwegende dat geïntimeerde, op 1 oktober 1955, verzet tegen voormeld verstekvonnis aantekende ;

Overwegende dat geïntimeerde voorhoudt, dat appellante te kort gekomen is aan hare verplichtingen ; dat zij hierdoor contractbreuk heeft gepleegd en dat dit de oorzaak is geweest waarom hij geweigerd heeft nog verder met haar te handelen ; dat als tekortkoming wordt verweten dat appellante de lening niet bezorgd heeft op de overeengekomen datum ; dat geïntimeerde ook nog beweert, dat appellante geenszins bewijst enige bewerking te hebben verricht welke het recht op de gevorderde sommen zou rechtvaardigen ;

Overwegende dat de overeenkomst van 6 december 1954 niet voorziet op welke datum het bezorgen der lening moest geschieden ; dat desbetreffend geen enkel bewijs wordt voorgebracht ;

Overwegende dat bij het schrijven van 25 februari 1955, waarvan geïntimeerde gewaagt, appellante liet weten « uwe akte van lening en verkoop zullen in principe doorgaan rond 25 maart a.s., indien er vroeger mocht gedagtekend worden, zullen wij U er van op de hoogte brengen », dat deze zinsnede geenszins als een verbintenis, betreffende een bepaalde datum, kan aangezien worden ;

Overwegende dat uit de gegevens der zaak en meer bepaaldelijk uit de voorgebrachte briefwisseling voldoende blijkt dat appellante daadwerkelijk voetstappen heeft aangewend tot het verwezenlijken van hare opdracht ; dat zulks trouwens ook blijkt uit de omstandigheid dat een notaris werd aangesteld aan wie onkosten verschuldigd zijn ;

Overwegende dat, vermits het vaststaat dat geïntimeerde aan de opdracht gegeven aan appellante verzaakt heeft, dient nagegaan te worden of appellante recht heeft op de sommen, die door haar gevorderd worden ;

I. - 6.500 frank zijnde de forfaitaire vergoeding van 2 % op 325.000 frank : -

Overwegende dat de vergoeding van 2 % in geval van verzaking uitdrukkelijk in de overeenkomst voorzien werd ;

Overwegende dat de vergoedingen aan zaakwaarnemers of makelaars, voor zover deze niet als handlangers van hetzij de schuldeiser, de tussenkomende partij of de reconstituerende derden kunnen doorgaan, niet vallen binnen het toepassingsveld van het Kon. Besluit Nr 225 van 7 januari 1936 en dienvolgens niet getroffen worden door de beschikkingen van de artikelen 8 en 24 (Vrederechter Gent II, 25 januari 1940, Tijdschrift voor Notarissen 1940, 117, not. get. J.B. in Revue Pratique Notar. Belge 1941-294) ;

Overwegende derhalve dat de eerste Rechter ten onrechte appellante van hare vordering strekkende tot betaling der forfaitaire vergoeding van 2 % bij

toepassing van voormeld Kon. Besluit afgewezen heeft;

II. - 1.000 frank wegens verplaatsingskosten.

Overwegende dat de overeenkomst van 6 december 1954 ook voorziet dat de ontlende partij gehouden is, in geval van verzaking, de kosten terug te betalen die appellante bewijzen zal te hebben uitgegeven tot de datum van de verzaking;

Overwegende dat het verschuldigd zijn van deze post van 1.000 fr. niet voldoende vaststaat; dat eerder uit de gegevens der zaak blijkt dat deze som reeds door geïntimeerde betaald werd;

dat immers appellante in haar schrijven van 4 december 1954 aan geïntimeerde de storting van een bedrag van 1.000 fr. vroeg, dienende als provisie voor verplaatsing- en onderzoekingskosten; dat uit artikel 14 van de overeenkomst van 6 december 1954, afgesloten twee dagen na voormelde brief, anderzijds blijkt dat geïntimeerde alsdan 1.000 fr. gestort heeft; dat nochtans de artikelen 3 en 10 der overeenkomst geen betrekking hebben op het geval verzaking, doch wel artikel 8, waarvan artikel 14 niet gewaagt;

Overwegende dat deze post 1.000 fr. dus niet dient weerhouden te worden;

III. - 1.110,70 frank zijnde de kosten verschuldigd aan notaris Bauwens.

Overwegende dat deze post voldoende bewezen is; dat het bewijs namelijk blijkt uit het voorgebracht schrijven, welk door de Bouwsparkas op 9 mei 1955 aan appellante verzonden werd;

Overwegende dat samengevat dus volgende posten aan appellante verschuldigd zijn: een bedrag van 6.500 fr. + een bedrag van 1.110,70 fr. = 7.610,70 fr.;

Overwegende dat geïntimeerde voorhoudt dat hij, voor de reeds voormelde som van 1.000 fr. nog twee bedragen van respectievelijk fr. 3.500 en 1.250 betaald heeft in handen van een genaamde Van Uylenbroeck, welke volgens hem een agent van appellante was;

Overwegende dat appellante formeel staande houdt dat zij met deze genaamde Van Uylenbroeck niets te maken heeft; dat geïntimeerde het tegendeel niet bewijst, noch aanbiedt te bewijzen; dat dan ook deze laatste aanvoering van geïntimeerde niet in aanmerking mag komen.

Om deze redenen,

De Rechtbank,
Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;

Alle verdere en strijdige besluiten van de hand wijzende.

Na er over beraadslaagd te hebben.

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond in de volgende mate:

Dienvolgens bevestigt het bestreden vonnis in zover het verzet ontvankelijk werd verklaard.

Doet voor het overige het bestreden vonnis te niet en doende wat de eerste rechter had moeten doen:

Veroordeelt geïntimeerde om aan appellante te betalen de som van 7.610,70 frank, te zamen met de gerechtelijke intresten.

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van beide aanleggen.

NOOT: Zie in dit nummer het bij bovenstaand vonnis in hoger beroep in hoofdzaak vernietigde vonnis van de Vrederechter te Antwerpen dd. 3 maart 1956.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE MECHELEN

22 maart 1956.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Croonen.
Openbaar Ministerie: M. Vercauteren.

Wegverkeer. — Strekking van artikel 17 van het verkeersreglement van 8 april 1954.

Onjuist is de mening, dat elke stilstand van een voertuig moet worden aangemerkt als een manoeuvre als bedoeld bij artikel 17 van het verkeersreglement van 8 april 1954; deze mening zou tengevolge hebben elke voorrang te ontzeggen aan de bestuurder, die zich op een hoofdweg bevindt, wanneer hij uit welke oorzaak ook zijn voertuig tot stilstand heeft gebracht bij het naderen van het kruispunt, de aansluiting of de splitsing.

Naar luid van de bepaling van voormeld artikel 17 kunnen inderdaad alleen als « manoeuvre » worden aangezien rijbewegingen, waardoor de « normale gang » van de andere bestuurders kan belet of gehinderd worden.

Bezwaarlijk kan de weggebruiker, die de doorgang moet vrijlaten aan de bestuurder, die van rechts komt of die in afwijking van dit principe op de hoofdweg rijdt worden beschouwd als een weggebruiker met « normale gang ».

Niet kan als stilstaand voertuig in de zin van artikel 17 worden beschouwd het voertuig, dat wegens een wettelijke verplichting tot stilstand wordt gebracht, b.v. om de doorgang vrij te laten voor de van rechts komende bestuurder.

Openbaar Ministerie en B. t/ F.

De Rechtbank

Aangezien het onderzoek ter zitting gedaan ten genoegen van recht heeft bewezen dat beklaagde F., komende van de St Jansstraat, aan de aansluiting met de Frederic de Merodestraat, een ogenblik heeft stilgestaan om de van rechtskomende weggebruikers, namelijk weggebruikers komende uit de richting Grote Markt, de doorgang vrij te laten zoals hem door art. 15 van het KB. van 8 April 1954 wordt opgelegd;

dat hij na deze stilstand terug heeft aangezet met het inzicht het kruispunt over te steken;

dat de scooter bestuurd door B., komende van links, op dat ogenblik nog op tamelijke afstand was, met dit voertuig in aanrijding is gekomen op het kruispunt, waardoor aan M. C. en B. G., slagen en verwondingen werden veroorzaakt;

Aangezien het Openbaar Ministerie in de handelwijze van F. een manoeuvre ziet zoals omschreven in art. 17 van hoger vermeld Koninklijk Besluit, namelijk na een stilstand terug te hebben aangezet, hetgeen de normale gang van B. kon beletten of hinderen en aldus verzuimd te hebben de weggebruiker te laten voorgaan;

Aangezien deze zienswijze er op neerkomt elke stilstand van een voertuig als een manoeuvre, zoals dit bij art. 17 wordt bepaald, te aanzien, en voor gevolg heeft, zoals in casu, elke voorrang te ontzeggen aan de bestuurder die zich op een hoofdweg bevindt, wanneer hij, uit welke oorzaak ook, zijn voertuig tot stilstand heeft gebracht bij het naderen van het kruispunt, de aansluiting of de splitsing;

Aangezien deze zienswijze niet overeenstemt met de bewoordingen van het besluit op het wegverkeer;

dat inderdaad naar luid van de bepaling van art. 17, alleen als manoeuvre kan worden aangezien, de rijbe-

wegingen waardoor de «normale gang» der andere bestuurders kon belet of gehinderd worden;

dat bezwaarlijk de weggebruiker die de doorgang moet vrijlaten aan de weggebruiker die van rechts komt of die in afwijking op dit principe op de hoofdweg rijdt, kan worden aangezien als een weggebruiker met «normale gang»;

dat overigens de wetgever van 8 April 1954, in artikel 2,20° de bepaling heeft gegeven van het «stilstaand voertuig» en het in art. 17 al. 2 in fine, ten titel van voorbeeld aangehaald manoeuvre, ongetwijfeld naar deze bepaling verwijst;

dat niet als een stilstaand voertuig in de zin van art. 17 kan worden beschouwd, het voertuig dat wegens een wettelijke verplichting tot stilstand wordt gebracht bv. om de doorgang vrij te laten aan de van rechts komende bestuurder;

Aangezien het Hof van Verbreking in haar arrest dd. 12 Juni 1950 Pas. 1.717) van oordeel is «dat een weggebruiker niet ophoudt op de openbare weg te rijden, omdat hij tijdelijk zijn voertuig tot stilstand brengt, hetzij om de doorgang voor een ander voertuig toe te laten, hetzij, omdat er een ander voertuig komt aangereden dat hem de doorgang afsnijdt;

dat dit arrest, alhoewel het toepassing doet van een beschikking van de vorige wegcode, de huidige wetgeving op het stuk van de verplichtingen van de bestuurder van een stilstaand voertuig, geen wijziging in de zin van een verscherping heeft gebracht;

dat immers art 57,1.a) van het K.B. van 1 Februari 1934 «ieder weggebruiker de verplichting oplegde de doorgang vrij te laten voor de in beweging zijnde weggebruiker, wanneer hij na een stilstand terug aanzette; dan wanneer de wetgever van 8 April 1954, dan alleen de verplichting van art. 17 oplegt, wanneer het een manoeuvre geldt, waardoor de «normale gang» der andere bestuurders kon belet of gehinderd worden;

Aangezien er geen enkele rechtsgeldige reden bestaat om de tijdens de vorige wetgeving gevestigde rechtspraak te wijzigen, te meer daar het duidelijk is dat het K.B. van 8 April 1954 in de artikelen 2,20° en 17 alinea één, er zich toe beperkt heeft op meer nauwkeurige wijze te bepalen wat moet verstaan worden door een «stilstaand voertuig»;

dat vergeleken met de beschikking van art. 57,1.a) van het K.B. van 1 Februari 1934, art. 17 van de huidige wegcode, meer restrictief is opgesteld;

Aangezien de door het Openbaar Ministerie vooropgestelde mening evenmin met de wil van de wetgever overeenstemt;

dat inderdaad, de wegcode, ten einde het verkeer te regelen en de ongevallen te voorkomen, op zeer duidelijke en nauwkeurige wijze de voorrang bepaalt;

dat in de stelling door het Openbaar Ministerie aangekleefd, deze wettelijke bepalingen in de meeste gevallen, zonder enig uitwerksel zullen zijn, vermits de voorrang alsdan zal bepaald worden door een feitelijke omstandigheid, waardoor het verkeer op de kruispunten en bij de aansluitingen in aanzienlijke mate zal bemoeilijkt worden en het risico voor ongevallen zal vergroten;

Aangezien hieruit volgt dat de betichtingen A en B. ten laste gelegd van beklaagde, niet bewezen zijn;

.....

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

7 januari 1956.

Voorzitter : M. Van Lerberghe.
Referendaris : M. Vandekerckhove.

Faillissement. — Als gerechtskosten door een derde voorgeschoten bedragen. — Vóór het verzoek om gerechtelijk akkoord gestorte provisie. — Vordering van de advocaat van de schuldenaar tot betaling van zijn ereloon en gewone kosten. — Geen voorrecht.

Wanneer de failliete boedel de bedragen heeft geïnd, die door een derde ten behoeve van de gefailleerde als gerechtskosten zijn voorgeschoten, moet de boedel deze bedragen aan die derde terugbetalen, omdat zij gerechtskosten zijn, die in het belang van alle schuldeisers gedaan zijn, en tevens voorschotten tot behoud en inning van de ontvangen inschuld.

Daaraan doet niets af het feit, dat ook de curator de vordering had kunnen instellen, zodra vaststaat dat een derde gerechtskosten heeft betaald in het feitelijk belang van alle schuldeisers.

De vóór het verzoek om gerechtelijk akkoord gestorte provisie gaat gewoonlijk uit van de schuldenaar of van zijn gevolmachtigde, dus van een niet-derde, en wordt niet gestort in het belang van de schuldeisers. De raadsman van de schuldenaar stort in geen geval ter beveiliging van de belangen van de schuldeisers, maar ter vrijwaring van de belangen van zijn cliënt.

Wanneer de raadsman van de schuldenaar de provisie heeft gestort, weet de Rechtbank niet, of hij als belangloze derde dan wel als gevolmachtigde heeft gestort, doch moet normaal vermoeden dat hij als gevolmachtigde heeft gestort, zelfs met penningen van de verzoeker.

Bedoelde provisie is niet bevoorrecht.

De advocaat heeft geen voorrecht voor zijn ereloon en gewone kosten, niet krachtens de artikelen 17 en 19, 1° van de hypotheekwet omdat dit ereloon en die gewone kosten niet tot de gerechtskosten behoren, en evenmin krachtens artikel 20, 4° van de hypotheekwet, omdat die kosten niet alleen zijn gemaakt voor het behoud van de «zaak».

Daar artikel 20, 4° staat onder het hoofd «Voorrechten op bepaalde roerende goederen», betekent het woord «zaak» hier noodzakelijk iets bepaalds en specifiek en kan niet op een soort van algemeenheid slaan.

Mr E. t/ Mr Bulckaert q.q. (faillissement Vloet J.)

Overwegende dat eiser als advocaat-raadsman van de gefailleerde Cloet optrad vóór diens failliet en dat hij zijn tegoed, bestaande uit kosten en ereloon regelmatig door de Stafhouder van de Orde der Advocaten liet taxeren en uit dien hoofde 12.793 fr. vordert, welk bedrag de curator aanvaardt;

Overwegende dat eiser het voorrecht voor deze bedragen inroept en wel art. 17 en art. 19, 1° HW. voor de gerechtskosten, als zijnde gedaan in het belang van alle de schuldeisers, en art. 20, 4° HW., als zijnde kosten gedaan tot behoud van de zaak;

Overwegende dat de curator het bestaan van dergelijk voorrecht ontkent;

Overwegende dat de gevorderde gerechtskosten bedragen: Vandecasteele 364 fr.; Van Acker 104 fr., geïnd door de boedel: 240,50 fr.; Kerkhof 455 fr., geïnd door de boedel: 4.867 fr.; Gerechtelijk akkoord

2.520 fr.; — het ereloon en de gewone kosten : Vandecasteele 550 fr.; Van Acker 350 fr.; Kerkhof 800 fr.; Gerechdelijk akkoord 7.650 fr.;

Overwegende dat de kosten en het ereloon in zake Cloet t/ Vandecasteele, groot 914 fr., niet kunnen bevoorrecht zijn, daar zij de boedel in niets ten goede kwamen;

Overwegende dat de verdere behandeling gaat over de kosten Kerkhof en gerechdelijk akkoord;

dat in de zaak Cloet t/ Van Acker de boedel slechts 240,50 fr. geïnd heeft, zodat de verdere redenering slechts op dit totaal bedrag, aan de boedel ten goede gekomen, slaan kan :

A. Gerechdelkosten.

Overwegende dat, waar de boedel de sommen heeft geïnd, die door een derde voor de gefailleerde als gerechdelkosten te dien einde werden voorgeschoten, de boedel deze sommen aan de voorschietende moet terugkeren, omdat zij gerechdelkosten zijn in het belang van alle de schuldeisers gedaan en tevens voorschotten tot behoud en inning van de ontvangen inschuld (Aubry et Rau, 5e éd. T. III, blz. 258, par. 261, noot 51);

dat dit het geval is voor de 455 fr. in zake Kerkhof en 104 fr. in zake Van Acker;

Overwegende dat het feit, dat ook de curator de vordering had kunnen instellen geen argument is, zodra vaststaat dat een derde gerechdelkosten heeft voldaan in het feitelijk belang van alle de schuldeisers;

Overwegende dat de provisie, gestort voor het verzoek tot gerechdelijk akkoord weliswaar de onmiddellijke toepassing van art. 5 en 11 W.G.A. medebrengt en dus het bevroren van het activa, maar dat de provisie gewoonlijk uitgaat van de gefailleerde of van zijn gevolmachtigde, weze van een niet-derde en niet gestort wordt in het belang der schuldeisers;

dat de raadsman in geen geval stort ter beveiliging van de belangen der schuldeisers, maar ter vrijwaring der belangen van zijn cliënt, hoewel de vraag rijst : heeft dit inzicht belang wanneer het resultaat maar bereikt is ? (zie De Page, T. VIII, 1°, nr 40, blz. 42);

dat, wanneer de raadsman van de gefailleerde de provisie stort, de Rechtbank echter niet weet, of hij als belangloze derde of als gevolmachtigde stort, doch normaal moet vermoeden dat hij als gevolmachtigde stort, zelfs met penningen van de verzoeker;

dat geen voorrecht aan de eigenaar van het gemeenschappelijk pand der schuldeisers kan toegekend worden, omdat deze dit pand zou hebben bewaard of beveiligd, daar een dergelijk handelen van de eigenaar normaal is en de eigenaar zelf niet in conflict of in samenloop komt met zijn eigen schuldeisers;

dat geen voorrecht op deze provisie — zo zij door de raadsman of een derde gestort is — kan toegekend worden daar in dergelijk geval de verzoeker nooit meer zelf, maar altijd zijdelings zou doen storten teneinde dit voorrecht in te roepen en zijdelings te bekomen wat hem rechtstreeks geweigerd wordt;

Overwegende dat deze provisie niet als kosten tot behoud van de zaak gemaakt, bevoorrecht zijn omdat « zaak » iets « bepaalds en specifiek » en geen algemeenheid betekent (Fred. T. VII, nr 396, blz. 582 en hieronder);

B. Erelloon en gewone kosten.

Overwegende dat de advocaat geen voorrecht heeft voor zijn ereloon en gewone kosten, niet krachtens art. 17 en 19, 1° HW. omdat dit ereloon en deze gewone kosten niet tot de gerechdelkosten behoren, en evenmin krachtens art. 20, 4° HW. omdat niet deze kosten alleen het behoud van de zaak, ruim genomen, hebben

veroorzaakt, maar evenzeer de goede aard van de vordering, het onderzoek en het goede vonnis van de Rechter;

Overwegende dat zaak een ruime betekenis heeft en slaat niet alleen op een lichamelijk roerend goed, levenloos en levend, en haar tegenwaarde of prijs, maar ook op een onlichamelijk roerend goed, bvb. een inschuld of haar waarde (Verbr. 5 febr. 1880, Pas. 1880, I, 67; Lepinois, T. II nr. 813; Cass. Fr. 12 juni 1939, S. 1941, I, 137 met noot R.T.);

dat nr 4 van art. 20 HW. echter staat onder het hoofd « voorrechten op bepaalde roerende goederen » zodat het algemene woord « zaak » hier noodzakelijk iets bepaalds en specifiek betekent en niet op een soort of een algemeenheid kan slaan (Martou, nr 463; R.P.D.B., V^o Privilège, nr 138; Baudry-Lacantinerie et De Loyne, T. I, nr 475; Lyon, 1 april 1881, D.P. 1882, II, 44);

dat art. 20, nr 5, 2e lid uitdrukkelijk bepaalt dat het voorrecht van nr 4 ophoudt te gelden, indien die roerende goederen door bestemming of incorporatie onroerend geworden zijn, zodat ook daar het « bepaalde » van het roerende aangegeven is;

Overwegende dat eiser hier een voorrecht vordert op het gehele activavermogen van de gefailleerde en niet op een bepaalde zaak, die hij door zijn toedoen zou hebben bewaard, zodat zijn vordering van een voorrecht uit dien hoofde geen steek houdt;

Overwegende daarenboven, dat de overwegende meerderheid der rechtsleer en der rechtspraak het voorrecht van de advocaat voor zijn ereloon in privaatrechterlijke zaken afwijst (De Page, T. VII, 1, nr 55, blz. 52 en nr 203, blz. 162; noot H. Solus, Sirey 1923, II, 145; noot Albert Wahl, Sirey 1909, II, 297; Dalloz, Code Civ. Ann., art. 2102, nr 783-784;

Pro zijn : Kluyskens, Voorrechten en hypotheeken, nr 121, blz. 128;

Hrb. Gent, 18 dec. 1935, J.C.F. 1935, blz. 235;

Auxerre, 27 dec. 1922, S. 1923, II, 145, met de afwijzende noot Solus);

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere besluiten afwijzend,

Zegt voor recht dat eiser in het passief van het faillissement zal opgenomen worden : voor 559 fr. bevoorrecht en voor 12.234 fr. gewoon;

Veroordeelt eiser tot de kosten van het geding, overeenkomstig art. 508 F.W.;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tengestaande elke voorziening en zonder borgstelling;

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 3 maart 1956.

Rechter : M. Goethals.

Hypothecaire lening. — Commissieloon.

De artikelen 8 en 24 van het K.B. van 7 januari 1936 tot reglementering van de hypothecaire leningen bepalen, dat geen hoger commissieloon dan 1/2 % op de toegestane lening mag worden toegestaan niet-tengestaande andersluidende overeenkomsten en dat geen vergoeding noch commissieloon mag worden toegestaan, indien zulks niet in de akte van lening is bedongen.

Zoals blijkt uit het verslag aan de Koning, dat aan voormeld K.B. voorafgaat, zijn die bepalingen van openbare orde.

Bij het niet verlijden van de akte van lening, welke ook de oorzaken van het niet verlijden mogen zijn, mag geen hogere vergoeding worden gevorderd dan in geval van verlijden van de akte van lening.

Paschael t/ N.V. Belgische Financiële Maatschappij.

Overwegende dat aanlegger op verzet, het vonnis van 18 juni 1955 tegen hem bij verstek uitgesproken, werd betekend op 13 juli 1955; dat verzet werd aangezekend op 1 oktober 1955 en aanlegger op verzet bij toepassing van artikel 21 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering verzoekt ontslagen te zijn van verval wegens laattijdigheid.

Overwegende dat uit de elementen van de zaak blijkt, dat aanlegger op verzet, beroepsmilitair, van zijn woonplaats verwijderd is wegens zijn dienstverplichtingen en deel uitmaakt van het Belgische bezettingsleger in Duitsland.

Dat om deze reden Wij hem ontslaan van het verval, bij toepassing van gezegd artikel 21 en het ingestelde verzet dus ontvankelijk verklaren.

Overwegende ten gronde, dat de feiten zich als volgt voordoen: aanlegger op verzet verzocht om de tussenkomst van verweerster op verzet ten einde hem een hypotheek van 325.000 frank te verschaffen.

Overwegende dat aanlegger op verzet aanvoert betaald te hebben voor kosten en tussenkomst van verweerster op verzet, de sommen van 1.000 + 1.250 + 3.500 frank = 5.750 frank.

Dat partijen akkoord zijn om te zeggen dat de lening niet is doorgedaan.

Overwegende dat artikelen 8 en 24 van het K.B. n° 225, van 7 januari 1936, tot reglementering van de hypothecaire leningen en tot inrichting van de controle op de ondernemingen van hypothecaire leningen, vastleggen dat geen hoger commissieloon dan een half ten honderd op de toegestane lening mag worden toegepast, niettegenstaande andersluidende overeenkomsten en dat geen vergoeding noch commissieloon mag worden toegestaan indien zulks niet in de akte van lening is voorzien.

Dat deze bepalingen, zoals spruit uit het verslag aan de Koning dat het besluit voorafgaat, van openbare orde zijn.

Overwegende dat bij het niet verlijden van de akte van lening, welke ook de oorzaken van het niet verlijden zijn, geen hogere vergoeding mag worden geëist dan in geval van verlijden van de akte van lening.

Dat 0,50 % op 325.000 frank een bedrag geeft van 1.625 frank als wettelijk toegelaten commissieloon.

Dat aanlegger op verzet meer betaald hebbende, de bij verstek aan verweerster op verzet toegewezen bedragen niet verschuldigd zijn.

Om deze redenen,

Rechtdoende op tegenspraak en op verzet, ontslaan aanlegger op verzet bij toepassing van artikel 21 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering, van de stipte naleving van de termijn van verzet bepaald door artikel 20.

Verklaren het verzet ontvankelijk en gegrond. Dienvolgens doen het verstekvonnis van 18 juni 1955 teniet en opnieuw uitspraak doende, verklaren de oorspronkelijke vordering niet ontvankelijk en wijzen oorspronkelijke aanlegster, verweerster op verzet, ervan af en veroordelen haar in al de kosten, deze op het verzet gerezen inbegrepen.

NOOT: Zie in dit nummer het vonnis in hoger beroep van de rechtbank te Antwerpen dd. 12 juli 1956, waarbij bovenstaand vonnis in hoofdzaak is vernietigd.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3e Kanton. — 25 juni 1955.

Rechter: M. Goethals.

Hypothecaire lening. — Commissieloon.

Artikel 8, 1° van het K.B. van 7 januari 1936 tot reglementering van de hypothecaire leningen bepaalt, dat de beloning, ten laste van de ontleners niet hoger mag zijn dan 1/2 % op de toegestane lening, niettegenstaande elke andersluidende overeenkomst.

Artikel 24 van hetzelfde K.M. bepaalt dat geen vergoeding noch commissieloon verschuldigd is, tenzij de akte van vestiging der lening bedongen is overeenkomstig het bepaalde in de artikelen 5, 8, 9 en 11.

Blijkens het verslag aan de Koning, dat voormeld K.B. voorafgaat, zijn de artikelen 8, 1° en 24 van openbare orde. De overeenkomst, waarbij een hoger commissieloon is bedongen dan het wettelijk toegelaten is derhalve nietig.

N.V. Belgische Financiële Maatschappij t/
Castermans en Smeets.

Overwegende dat aanlegster betaling vordert van een bedrag van 8.500 fr., zijnde 2 % commissieloon op een hypothecaire lening die zij aan verweerders kon bezorgen, en zulks ingevolge een onderhandse overeenkomst de dato 16 november 1954, die zij betitelt als een contract van verhuring van diensten;

Dat verweerders opwerpen dat deze overeenkomst nietig is ingevolge de bepalingen van art. 8 en 24 van het K.B. nr 225 de dato 7 januari 1936 tot reglementering van de hypothecaire leningen en tot inrichting van de controle op de ondernemingen van hypothecaire leningen;

Overwegende dat art. 8, 1°, van gezegd besluit, vastlegt dat de beloning ten laste van de ontleners, niet hoger mag zijn dan een half ten honderd op de toegestane lening, niettegenstaande elke andersluidende overeenkomst;

Dat art. 24 bepaalt dat geen vergoeding noch commissieloon verschuldigd is, tenzij het in de akte van vestiging der lening bedongen werd, overeenkomstig de art. 5, 8, 9 en 11 van hetzelfde Koninklijk Besluit;

Overwegende dat de akte van lening, in kopie door verweerders voorgebracht, een commissieloon van 0,50 % bepaalt ten voordele van de hypotheekgevers, de betaling van dit commissieloon door verweerders vaststelt;

Overwegende dat het verslag aan de Koning, dat het besluit voorafgaat, betreffende bedoelde art. 8 en 24 o.a. zegt:

« Niet zelden ziet men door weinig gewetensvolle ondernemingen, op het ogenblik zelf dat het geleend » kapitaal aan de geldopnemer moet worden uitgekeerd, » daarvan diverse commissies afhouden, die ten voordele » van de geldschieters, van de tussenkomende partij of » van stille handlangers een aanzienlijk deel van het » geleende kapitaal aan zijn bestemming onttrekken: » Het besluit stelt aan die misbruiken een einde door » een bepaling van dwingend recht (art. 8, 1°) waarbij » de beloning welke ook de vorm of de rechthebbende » ervan zij, niet meer dan 1/2 % van de toegekende » lening of het geopende krediet mag bedragen. Wan- » neer in strijd met dit artikel, betalingen door de » geldopnemer zouden worden gedaan, zouden deze » aanleiding geven tot een eis in terugvordering van »

» het onverschuldigde, dit bij toepassing van artikel » 24... » ;

Overwegende dat aldus door de bepaling van openbare orde, vervat in art. 8, 1°, de tussen partijen gesloten overeenkomst nietig is en dat bovendien bij toepassing van art. 24 de vordering slaat op een onverschuldigd bedrag ;

Overwegende dat aanlegster vruchteloos aanvoert dat zij haar diensten aangeboden had aan verweerders, en dat niets heeft te maken met de hypothecaire akte of lening waarop het K.B. van 7 januari 1936, toepasselijk is ;

Dat deze bewering immers volledig in strijd is met de geest waarin partijen contracteerden op 16 november 1954, en voornamelijk met art. 10 van hun overeenkomst, waardoor aanlegster zich o.a. het recht geeft haar commissieloon rechtstreeks door de instrumenterende notaris te laten afhouden ;

Dat aanlegster nochtans zich een som van 1.050 fr. heeft doen uitbetalen op 16 november 1954, som die buiten het commissieloon van 2 % valt en zij dus door deze onverschuldigde betaling iets bekwam waar zij geen recht op had ;

Om deze redenen,

Wij, Vrederechter, rechtdoende op tegenspraak, geven akte aan eerste verweerder dat hij zijn echtgenote, tweede verweerder, machtigt om in rechte te treden ;

Verklaren de overeenkomst tussen partijen afgesloten op 16 november 1954 nietig als in strijd met artikel 8, 1° van het Koninklijk Besluit nr 225 van 7 januari 1936 ;

Verklaren dienvolgens de eis van aanlegster niet ontvankelijk ;

Veroordelen aanlegster tot de kosten.

NOOT. — Zie in dit nummer het vonnis in hoger beroep van de Rechtbank te Antwerpen dd. 21 december 1955 waarbij bovenstaand vonnis is vernietigd.

BIBLIOGRAPHIE

Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland. — Jaarboek IV - 1951-52. — W. E. J. Tjeenk Willink, Zwolle. — Uitgeverij De Sikkel, Antwerpen. — 151 p.

Het jaarboek betreffende de werkzaamheden van de Vereniging voor de vergelijkende studie van het recht van België en Nederland over het jaar 1951-52 heeft lang op zich laten wachten. Het is er niet minder welkom om, want het bevat een buitengewoon interessante documentatie. De hiernavolgende preadviezen zijn er in gepubliceerd : Prof. Mr C. W. van der Pot en Prof. Dr Frans E. de Visschere : De verordenende bevoegdheid van lagere niet-territoriale organen. — Prof. Mr D. van Eck en Prof. Dr Jean Constant : De strafbaarheid van de rechtspersoon en haar organen in het Nederlands en het Belgisch recht. — Prof. Mr T. J. Dorhout Mees en Prof. Dr Frédéric Sohr : De Schadeverzekering.

Het jaarboek bevat ook als bijlagen een opgave van de voornaamste juridische boeken verschenen in België en in Nederland gedurende de jaren 1951 en 1952.

Laten wij de hoop uitspreken dat de volgende jaarboeken zo spoedig mogelijk zullen verschijnen want zij bevatten kostbare wetenschappelijke gegevens.

Les Codes Larcier. — Compléments au 31 décembre 1956. — Brussel, Larcier. — 325 fr.

In vijf afleveringen zijn zopas de aanvullingen verschenen van Les Codes Larcier, de zo onmisbare verzameling van wetteksten over het Belgisch recht. Deze nieuwe aanvulling brengt de vorige uitgave van 1953 volledig op de hoogte van de wetgeving tot op 1 januari 1957.

Opmerkenswaardig is de buitengewone omvang van de afleveringen gewijd aan het administratief recht en het sociaal recht, doch ook op het gebied van het strafrecht telt de aanvulling niet minder dan 120 bladzijden.

MEDEDELINGEN

VLAAMS RECHTSGENOOTSCHAP TE LEUVEN

Het Bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven heeft onderstaand rondschriven aan haar leden toegezonden.

* * *

Waarde Heer en Geacht Medelid,

Het Bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap (vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) heeft de eer U uit te nodigen tot de algemene vergadering, die zal gehouden worden te Leuven, op zondag, 2 juni a.s., te 10.30 uur, in haar Gerechtszaal (ingang langs het Pauscollege). Op de dagorde staat een uiterst belangwekkende causerie van de Heer Louis Delvaux, Rechter in het Hof van Justitie van de EGKS te Luxemburg, over : De bevoegdheid van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Nadien zal er een debat plaats vinden, waarbij voorzeker de verhoudingen van de EGKS tot de nieuwe instellingen van Euratom en Euromarkt zullen worden besproken. Daarna zal er gelegenheid zijn om samen te lunchen, in een restaurant van het centrum van de stad. De prijs bedraagt (dienst inbegrepen, zonder drank), de som van 125 frank. Het Bestuur zou het ten eerste op prijs stellen de inschrijvingen in de eerstvolgende dagen te mogen ontvangen, uiterlijk op 20 mei e.k., door storting op de postrekening 1328.33 van het Vlaams Rechtsgenootschap, te Leuven.

Enkele leden hebben hun bijdrage voor het academisch jaar 1956-1957 spontaan betaald, waarvoor het Bestuur hun hier zijn dank betuigt. De anderen zullen voorzeker niet nalaten, zonder uitstel, de som van 100 frank (50 frank voor hen die de Universiteit sedert niet meer dan vijf jaar verlaten hebben) over te schrijven op de postrekening nummer 1328.33 van het Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven. Al de ingeschreven leden zullen over een paar weken het Jaarboek III 1956, ontvangen met de volledige tekst van de praeadviezen, het verslag van de vergadering en enkele artikelen over actuele juridische onderwerpen.

Aanvaard, Waarde Heer en Geacht Medelid, de hartelijke groeten van

Het Bestuur :

F. Collin, Voorzitter ;

J. Beuckelaers, P. Knapen, E. Ooms, A. Pauwels, J. Rubbrecht, Z. Van Hee, K. Van Tyghem, Leden ;
G. Van Dievoet, Secretaris.

SALZBURG SEMINAR IN AMERICAN STUDIES

Er wordt ons medegedeeld dat het Salzburg Seminar in American Studies in de zomer 1957 opnieuw een reeks cursussen inricht ten einde in Europa een beter begrip te verspreiden aangaande de beschaving en instellingen der Verenigde Staten.

De seminaries worden gegeven in het slot Leopoldskron, een 18e eeuwse kasteel, mooi gelegen te Salzburg.

De cursussen worden gegeven in de Engelse taal en worden gedoceerd door professoren van verschillende Amerikaanse universiteiten.

Wij vestigen in het bijzonder de aandacht op de afdeling gewijd aan «Amerikaans recht en rechtsinstellingen», waarvan de seminaries plaats hebben gedurende het rechterlijk verlof.

Wij delen hieronder het programma mede van deze afdeling :

American Law and legal institutions
51st Session - July 21 to August 17, 1957

Lecture Course (open to all members of the session)

«The Institutional Framework of American Law», an introduction to the method, structure and procedures of the American legal system, conducted by the entire faculty group.

Seminars (each participant is a member of one seminar)

«Selected problems in the American Law of Contracts» (Prof. Dawson).

«American Constitutional Law» (Judge Hastie).

«Civil Liability in American Law for Accidental Harms» (Prof. James).

«Atomic Energy: a Case Study in Government-Industry Relations» (Prof. Palfrey).

«American Administrative Law» (Prof. Sacks).

Faculty :

John P. Dawson, Professor of Law, University of Michigan; former Director of U.S. economic operations in the Middle East.

William H. Hastie, Judge, United States Court of Appeals, Third Circuit; former Governor of the Virgin Islands.

Fleming James, Professor of Law, Yale University; former Director of the Litigation Division, Office of Price Administration.

John G. Palfrey, Professor of Law, Columbia University; formerly with the Atomic Energy Commission and the Institute for Advanced Study at Princeton.

Albert M. Sacks, Professor of Law, Harvard University.

Andere Seminaries zijn :

«Labor in America» 50th Session - June 16 to July 13, 1957 en «Literature and Society in America» 52nd Session - August 25 tot September 21, 1957.

Alle verdere inlichtingen (inschrijvingen, studiebeurzen, enz.) kunnen bekomen worden door rechtstreeks te schrijven aan Prof. George W. Adams, Director, Salzburg Seminar in American Studies, Schloss Leopoldskron, Salzburg, Oostenrijk.

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiek Recht : n° 1 - 1957 :

Mr M. V. Polak, Kranenburg's Rechts- en Staatsleer. — Prof. E. De Visschere, De instelling van administratieve rechtscolleges door de uitvoerende macht. — P. Vermeulen, De rechtskracht van de «kaderbesluiten» en van de regelen van huishoudelijke orde in het algemeen. — Th. Lathouwers, De taak van de gouverneur en van de provinciale deputaties. — Emm. de Bethune, De gemeentefinanciën na de jongste wijzigingen in de wet van 24 december 1948.

Nederlands Juristenblad : afl. 19 - 11 mei 1957 :

Mr W. H. van Helsdingen, De wetgeving betreffende Koninkrijkaangelegenheden in 1956. — Mevrouw Mieke Bouman-van den Berg, eredoctor in Groningen. — Prof. Mr Van den Bergh, De grondwettelijke bevoegdheid van de Rechterlijke Macht. — Mr E. F. Hooykaas, Sleeping Partner. — Mr K. E. Leoni, Het gebrek aan vrijwilligheid in het gewijzigde wetsontwerp Rechtsbijstand Onvermogenen.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-amt en Registratie : n° 4491 - 11 mei 1957 :

Mr C. Ae. Uniken Venema, Enige beschouwingen over de positie van de oude stichtingen in verband met het nieuwe stichtingsrecht. — Dr C. V. Stutterheim, Consulair Besluit. — Boekbespreking door Mr A. M. Donner, Aere perennius, Over de onvergankelijkheid van het privaatrecht, Prof. Mr A. van Oven. — Prof. Mr G. de Grooth, Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Verbintenissenrecht 1955 (XVIII).

Journal des Tribunaux : n° 4150 - 12 mai 1957 :

Emilie Beyens, Principes généraux des assurances privées terrestres. 1945-1955. — Jurisprudence.

Recueil Dalloz de doctrine de jurisprudence et de législation : 17° cahier - 4 mai 1957 :

André Tunc, Sortir du néolithique (Recherche et enseignement dans les Facultés de droit).

18° cahier - 11 mai 1957 :

Georges Ripert, La responsabilité dans le transport aérien (loi du 2 mars 1957).

Juris ClasserPériodique. - La semaine juridique : n° 19 - 8 mai 1957 :

Jurisprudence.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"